

»Mladost«, glasilo Orlovske Podzveze in Orliške Zveze v Ljubljani, izhaja 15. v vsakem mesecu. — List izdaja konzorcij »Mladosti« v Ljubljani. — Upravništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna Orlovske Podzveze). — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. — Urednik: Jernej Hafner, Ljubljana, Sv. Petra cesta 80. — Odgovorni urednik: Ludovik Tomažič, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana.

Naročnina v letu 1922 je: za člane 17 Din., za nečlane 20 Din. Posamezna številka stane 3 Din.

Dopisi naj bodo naslovljeni na Orlovsko Podzvezo (za urednika »Mladosti«), Ljubljana, Ljudski dom, ali naravnost na urednika (ne na upravništvo, kjer se list naroča ali reklamira). Dopisi, ki pridejo v roke uredniku po 2. v mesecu, se odlože za številko, ki izide drugi mesec zatem.

Kdor širi „Mladost“ — krepi orlovsko gibanje.

Cenik Društvene nabavne zadruga

(prej Gospod. odsek O. P) v Ljubljani
(Ljudski dom, I. n., v prostorih O. P.)

	Din
Zlata knjiga	10'—
Vadnik (druga izdaja)	6'—
Valaške à	15'—
Čepice	17'— do 22'50
Poslovne pole za orlovske odseke	0'50
Majce	32'50
Telovadne hlače	105'— do 115'—
Vrvice za trobke	7'50
Razne fotografije	0'25
Stari letniki »Mladosti«	5'—
Znaki orlovski à	6'—
Mariborski znaki	—50
Garniture k surkam	45'—
Pasovi h krojem	37'50
Mladinske in telovadne igre à	5'—
Orlovska peresa	1'—
Telovadni čevlji (rjavi)	40'—
Ruš	17'50
Češka slovnica	6'50

Telovadne potrebščine, kakor hlače, majce, čevlji i. dr. nudi po dnevni ceni vsem Orlom tvrdka

IVAN KUNOVAR

Ljubljana, Stari trg 10.

Zaloga klobukov, slamnikov in modnega blaga za gospođe.

Priporočamo Vam kolesa
in vse potrebščine
trvdke

J. GOREC

LJUBLJANA

Gosposvetska cesta 14

Najceneje - Solidno - Najboljše!

IMPORT

EXPORT

GOSPODARSKA ZVEZA

PODRUŽNICE: CELJE, KRANJ, NOVO MESTO, RADOVLJICA, SPLIT
TELEFON ŠTEV. 137 / BRZOJAVKE: GOSPODARSKA LJUBLJANA

Blagovni oddelek:

1. poljedelski in mlevski izdelki,
2. krmila,
3. kolonialno blago.

Manufakturni oddelek:

češka in angleška manufaktura, perilo za moške, ženske in otroke, čevlji, usnje.

Lesni oddelek:

nakup in prodaja lesa ter oglja, lastne parne žaže, lastna parketna tovarna.

Vinski oddelek:

domača in tuja v sodih in buteljkah, vsakovrstno žganje, konjak, špirit.

Mesni oddelek:

izvoz goveje živine in prašičev, tovarna mesnih izdelkov, hladilnica, izdelovanje umetnega ledu.

Kmetijski in strojni oddelek:

poljedelski in drugi stroji, železo, semena, umelna gnojila, cement, bencin, galica, žveplo.

Mlekarški oddelek:

nakup in prodaja mleka in mlečnih izdelkov, eksport sira in masla, lastne mlekarne.

TOVARNA HRANIL

LASTNA ZELJARNA

Kdor hoče postati član **I. delavskega konzumnega društva** naj se prijavi v **poslovodstvu v Ljubljani** — **Kongresni trg št. 2** ali pa v kateri izmed poslovalnic, in sicer:

Dunajska cesta št. 36,
Zaloška cesta št. 15,
Celovška cesta št. 1,
Vič-Glince št. 214,
Svetje-Medvode,
Škofja Loka,
Kranj,
Križe pri Trzliču,
Tržišč na Gor.,
Domžale,
Mengeš,
Šmartno pri Litiji,

Sv. Križ pri Litiji,
Trbovlje,
Poljčane,
Makole,
Maribor,
Studenci pri Mariboru,
Ruše,
Brezno,
Prevalje,
Mežica,
Črna,

Bloke-Podvelki vrh,
Bloke-Nova vas,
Novo selo pri Kočevju,
Ljutomer,
Štruge,
Dev. Mar. v Polju,
Št. Janž, Dolenjsko,
Karmel,
Jagnjenica,
Semič,
Sv. Križ pri Kostanjevci,
Cerklje na Dolenjskem,

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje

v lastni hiši, nasproti hotela »UNION« za frančiškousko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu in jih obrestuje po

 3%

brez kakega odbitka, tako da sprejme vsak vložnik od vsakih vloženih **100 kron čistih obresti 3 krome na leto.**

Za nalažanje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago. — Skupno stanje vlog je bilo koncem novembra l. 1921. nad 80 milijonov kron. — Rezervni zakladi znašajo nad 1 milijon kron.

„INDUS“ D. D.
PREJE CARL POLLAK

Tovarna za usnje, vseh vrst čevljev (posebej za telovadne čevlje) in - gamaš v LJUBLJANI. -

ALI IMATE ŽE

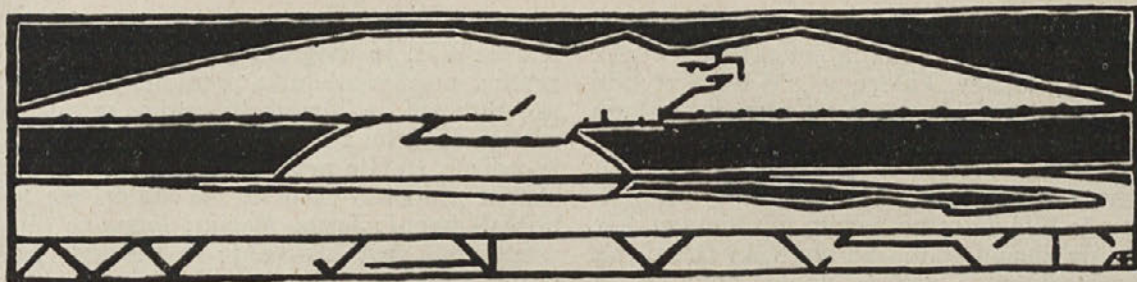
zavarovana svoja poslopja in premoščine proti požaru za vrednost, ki odgovarja današnjim razmeram? Ali ste že zavarovani za svoje življenje? Ne odlašajte!

V poštev pride edino le

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

Podružnice: CELJE, Breg 33 : ZAGREB, Pejačevičev trg 15 : : SARAJEVO, Vrbanja ulica 4.

Orel in Marijine družbe.

Orel je izrazito, radikalno katoliška organizacija. Svoja načela zajema iz Zlate knjige, kateri je osnova katoliški katekizem. Svoje delo vrši v skladu z verskimi nauki in zapovedmi. Poslovnik (§§ 100 do 102) predpisuje članom življenje po veri in verske vaje ter daje orlovski izobrazbi in vzgoji kot glavni socialni namen dolžnost: utrjevati in vnemati ljudstvo za vzore krščanskega mišljenja in življenja (§ 2.). Ne goji pa Orel izredne pobožnosti, ker ni verska družba.

Ker mlademu človeku preteči mnogo nevarnosti za dušno čistost, ker ga delo poklica in v organizaciji, posebno pa razne zabave, močno raztresajo in so pogosto vzrok verske mlačnosti, zato katoliška Cerkev snuje in priporoča raznovrstne verske organizacije, ki naj človeka pomagajo ohraniti v zvezi z Bogom, v milosti božji, ga spominjajo pogosto, da je le eno neobhodno potrebno, to je: rešiti svojo dušo, in ga njegovemu stanu in posebnim življenjskim razmeram primerno vodijo v dušnem življenju. Za fante priporoča sv. Cerkev zlasti Marijino družbo, ki je bila prvotno (pred 300 leti) ustanovljena za mladeniče in je nekatere dežele naravnost prerodila v Kristusu. (Glej n. pr. poročilo o mlad. organ.

v Nemčiji v Mladosti 1921 in 1922.) Pri nas se zlasti častni član O. Z. knezoškof dr. Jeglič trudi, da bi se fantje oklenili Marijinih družb.

Naš Poslovnik v § 103 pravi: članom se priporoča vstop v Marijino družbo. Mnogo Orlov je že v Marijini družbi. Mnogi bi radi vstopili vanjo, pa je v njihovi župniji ni. Mnogi bratje čutijo, da jih delo v Orlu duševno raztresa, da je preveč zunanje, da potrebujejo več duhovnega življenja. Pa ne vedo, kako naj tej plemeniti želji ustrezajo. Mnogi bi v Marijino družbo radi vstopili, pa jim ni dosti privlačna.

Ako pa primerjamo moč življenja v Orlu s hiranjem Marijine družbe, nam je takoj jasno: Marijine družbe za fante naj se požive, preuredite ali pa razpustite. Čas je, da se tudi v tem važnem vprašanju, ki sega v večnost in zadeva fantovsko čast, napravi red. — Fantje, premislite in izpregovorite! Naj bi bili vsi odseki zastopani, naj bi vsi versko najboljši in najresnejši bratje povedali svojo misel na shodu fantovskih Marijinih družb Binkoštni ponedeljek v Ljubljani. J. H.

Ivana d'Arc — vzor Orlicam.*

Micka Črčkova, Središče.

Kmalu poteče 500 let, odkar je umrla junaška deklica orleanska strašne in sramotne smrti: sežgali so jo na grmadi kot čarovnico 30. maja l. 1431).

Vsem so kolikor toliko znani slavni in junaški čini blažene Ivane, a ker je Orliška Zveza vpostavila njen praznik, ki naj ga Orlice obhajamo 30. maja, zato je naša dolžnost, da si ob prazniku svoje pa-

trone vnovič predočimo njeno viteštvo, njeno veliko ljubezen in zvestobo v službi Boga in njenega obupanega naroda.

Ivana d'Arc ja nastopila v javnost 100 let po začetku vojne, ki je trajala celih 125 let med francoskim in angleškim narodom zaradi pravic obeh vladajočih rodbin do francoskega prestola. Njeno delovanje in trpljenje obsega samo dve, toda najvažnejši in najzanimivejši leti te dolge dobe. Za izvršitev svojih dveh nalog — osvoboditev

* Primeri spis v Mladosti 1913 in v Orl. koledarčku za l. 1922.

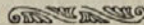
mesta Orleans in kronanje Karla VII. v Reimsu — pa je rabila junakinja le četrť leta. Odločitev, katere v 100 letih ni bilo mogoče doseči, je padla po njenem nastopu v nekaj mesecih.

Karel VII. in njegov dvor so bili že davno izgubili vso voljo in pogum; vse ljudstvo je bilo žalostno, potrto in obupano, ker je bila zmaga vedno na angleški strani. Na Francoskem je nastala velika beda in na to stisko je opozarjal nadangelj Mihael pastarico Ivano d'Arc s svojimi prikazovanji.

Samo čudež bi mogel Francijo rešiti. In res! Nastopila je Ivana d'Arc, komaj 17 letna vaška deklica, brez vsake šolske izobrazbe, poučena le o najpotrebnejših verskih resnicah in vsakdanjih molitvah, katerih se je naučila od svoje matere. Z neomahljivo vero in zaupanjem v Boga in svojega nebeškega svetovalca je zapustila stariše in dom, ter z drznim pogumom odjezdila daleč skozi sovražne kraje naravnost na kraljev dvor, tam odločno zahtevala od kralja, da ji izroči povelje nad svojimi četami, ker jo je poslal sam Bog, da osvobodi Orleans in popelje kralja h kronanju v Reims.

Mlado, junaško dekle, ki je dosedaj pomagalo starišem na kmetiji in paslo črede, vstopi naenkrat na pozorišče svetovne zgodovine, prevzame vodstvo obupanega in malodušnega naroda in njegove pobite armade ter ga pelje do sijajnih zmag nad premočnim sovražnikom, ki je zasedel že več kot polovico francoske zemlje in dviгал roko, da prizadene Franciji zadnji, smrtni udarec.

Zgodovina nima primera temu drznemu in tajnostnemu nastopu Ivane d'Arc, ki je s silo svoje volje, dosledno in stano vitno izvajala orjaško delo in po zmagi za svoje poslanstvo umrla mučeniške smrti. Kmetska deklica na čelu do tedaj vedno tepenih in obupanih čet premaga angleško vojsko, ki so ji poveljevali sami izšolani vojskovodje! Čudovito spretno je vihtela kopje, razvrščala krdela za bitke in topništvu odkazovala prostore.

Zakaj smo izgubili Koroško?¹

Koroško smo izgubili, ker je nismo pravočasno zasedli.

Takoj v začetku bi bilo šlo brez boja in brez plebiscita, saj so Nemci sami prič-

¹ Z veseljem priobčujem ta spis tihega, mordero delujočega brata iz Koroškega. Mladost bo toliko časa pisala o odcepljenih bratih naroda, dokler ne vzbudi v vseh Orlih in Orlicah globoke narodne zavednosti in volje za smotreno delo zedi-

Maloštevilno in zanikarno vojaštvo Karola VII. je dvignila moralno; s svojim svetim navdušenjem, z ognjem domovinske ljubezni, z blagim in čistim srcem, s svojim vzornim in bogaboječim življenjem je zvišala število armade pod svojo belo, z zlatom pretkano zastavo, na kateri sta se bliščali imeni: Jezus, Marija! Ivana je bila vsepovsodi vzor krepostne in resnično pobožne krščanske deklice. Tudi potem, ko so jo med velikim svetom obsevali žarki slave in časti, je ostala zvesta sama sebi kot tiha, dobra in pobožna vaška deklica.

S svojim vzvišenim in nravnolepim značajem si je pridobila orleanska devica vsa srca, ne samo v Franciji, kjer jo vse obožuje, ampak po celem svetu. Ivane svet ne časti samo radi njenega domoljubja, njene hrabrosti in tajnih prikazni, ampak predvsem zato, ker je v mračnih in krutih časih z besedo in dejanjem dokazala, da je duh krščanske žene živel tudi med najnižjimi in teptanimi in je obrodil obilne sado ve v najneugodnejših časih.

Naj bi se širil in zmagoval Ivanin duh iznova vsepovsod; naj bi prešinel današnji svet in ga potegnil iz moralne, politične in socialne gnjilobe, ga rešil družino, družbo in državo razjedajočih naukov in zmot ter ga pripeljal na pravo pot krščanskega življenja.

Sestre Orlice! Vnemajmo se za prelepe čednosti svoje patrone blažene Ivanke d'Arc. Njena odkritost, nežnost, čistost, vernost, pogum, delavnost, požrtvovalnost in modrost naj prešine orliške vrste. Pred nami naj plapola Ivankina bela zastava z zlatimi imeni Jezusa in Marije in naj nas tako vodi pri delu in boju, da bomo tudi me našemu malodušnemu in obupanemu narodu mogle pridobiti vse dobro, česar mu manjka.

Vse zvesto in neustrašno
za čednost bomo se borile —
in kot Ivana d'Arc junaško
sovražnikov svoj rod branile!

kovali, da zasedemo Koroško, tako kakor so Čehi zasedli Češko. — Slovenec, ki je rekel: »Kaj me briga Koroška, Korošci naj se sami bojujejo,« je izustil isto, kakor če

njenja vseh Slovencev pod eno streho. Prepričan sem namreč, da je sila ideje in volja mladine lahko močnejša in uspešnejša kakor je bila nespretno uporabljana moč tistih vlad, ki so Koroško in del Primorske izgubile. Urednik.

bi oko reklo: »Kaj me briga noga, naj sama gleda, kam stopi, kaj me briga roka, naj sama gleda, kaj prime.« Ali nismo vsi Slovenci, bodisi Kranjci, Korošci, Štajerci ali Primorci udje enega telesa, kakor so oči, ušesa, nos, roke, noge itd. udje enega telesa?

Koroško smo zgubili, ker je bila večina slovenskega koroškega ljudstva vsled stoletne krivične germanizacije narodno nezavedna ali pa prepojena z nemškim duhom. Na vse mogoče načine so v ljudstvu, zlasti v mladini ubijali slovenski čut. Največ nam je škodovala ponemčevalna šola, prava tvornica za fabriciranje narodnih odpadnikov. Značilen je odgovor nemško mislečega ali nemškutarskega učitelja, ki je na očitke, da ga je rodila in dojila slovenska mati, rekel: »Mene je dojila tudi nemška mati, nemška moralična mati, namreč nemška šola in nemška izobrazba.« Ljudstvo je stalo pod vsestranskim in neomejenim nemškim vplivom in oblastjo dolga stoletja, medtem, ko so Jugoslovani imeli oblast nad ljudstvom samo poldrugo leto neposredno pred glasovanjem. Zato moramo smatrati vsiljeni nam plebiscit za krivico, ker se je bil boj pod popolnoma neenakimi pogoji.

Koroško smo izgubili, ker se je (od naše strani) delalo preveč s silo, s surovostjo, z zmerjanjem, z grožnjami, tupatam celo s pretepanjem, mesto z lepim, z ljubeznijo in dobroto, ter so mnogi nasprotnike in neodločene le odbijali, mesto bi jih skušali pridobiti. Korošec ima mehko dušo in ga pridobiš le z lepim, nikdar z grdim. Kdor se ni čez noč prelevil v zavednega Slovenca — kar je bilo pri ljudeh, z nemškim duhom prepojenih, moralično nemogoče — so ga začeli postrani gledati, napadati, mu groziti in ga zasledovati, da so ga popolnoma odbili in mu vcepili smrtno sovraštvo do Jugoslavije. Mnogi, ki so bili sprva za Jugoslavijo, ne iz narodne zavednosti, ampak zato, ker je večja, veljavnejša in gospodarsko močnejša država, ali pa so bili vsaj indiferentni (neodločeni), so začeli Jugoslavijo sovražiti, ko so vsled nemodrega postopanja naših prišli do prepričanja, da v Jugoslaviji za nje ne bo prostosti, da bodo vsled svojega nemškega mišljenja, ki ga niso mogli v hipu sleči kakor suktnjo — čas in spremenjene razmere bi že storile svoje — v Jugoslaviji vedno preganjani in sovraženi.

En zgled. Neki nemško misleči učitelj je v začetku zasedanja ostal v jugoslo-

vanski službi in se je hotel prilagoditi novim razmeram. Nekoč ga pokliče jugoslovanski častnik predse in mu zagrozi: »Če v šoli spregovorite še eno nemško besedo, vas pošljem na Balkan, da ne boste nikdar več videli Koroške.« Učitelj je pozneje pravil: »To me je smrtno razžalilo in vedel sem, koliko je ura bila.« Zbežal je med Nemce, a ko se je tik pred glasovanjem smel zopet vrniti, je delal za žive in mrtve proti nam.

Ali pa vzemimo gesla kakor: »Auf dem Lande, in der Stadt — vsem nemčurjem štrik za vrat,« ali so nam mogla taka in podobna gesla, ki so se porabljala z naše strani, le enega nasprotnika ali neodločneža pridobiti? Pač pa so bila Nemcem najbolj dobrodošlo gradivo za njihovo trditve »o jugoslovanskih nasilstvih v A pasu« pri agitaciji.

Koroško smo izgubili, ker se je italijanski zastopnik v medzavezniški komisiji postavil popolnoma na nemško stran in so se Italijani pri vsaki priliki zavzemali za to, kar je bilo Nemcem v prid in Slovencem v škodo. Z italijansko pomočjo so mnogi glasovali za Nemško Avstrijo, ki sploh niso imeli glasovalne pravice. Za to izdatno pomoč so se Nemci Italijanom po glasovanju javno zahvalili.

Koroško smo izgubili, ker so Nemci izrabili staro nezaupanje do Srbov, katero so že v stari Avstriji sistematično gojili, ko so pri vsaki priliki vzbujali mržnjo in sovraštvo do Srbov.

Izgubili smo Koroško, ker so Nemci na vso moč razpihovali in povdarjali provincijalizem, češ, da se bore za nedeljeno Koroško, da je vsakdo izdajalec domovine, kdor ne glasuje za nezrazdeljeno Koroško, torej za Avstrijo. Zavest slovenske skupnosti, da kot en narod Slovenci spadamo skupaj, so Nemci skušali razbiti s silnim hujskanjem proti Kranjcem, nalepili so povsod neštevilno lističev z napisi: »Marš vn s Kranjci« — »Hinaus mit den Krainern«. (Nalepljanje zelenih lističev z najrazličnejšimi rekli in »šlagerji« je bil zelo uspešen način njihove propagande).

Koroško smo izgubili, ker so Nemci zlasti matere in mlade fante opozarjali na vojaško dolžnost v Jugoslaviji, ki je v Avstriji zaenkrat ni, ker je Avstrija imeti ne sme.

Izgubili smo Koroško, ker so delavcem v Avstriji obljubovali zlate gradove

Podpirajmo akcijo v pomoč gladujoči Rusiji!

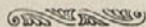
in zlasti, ker se je socialno-demokratska organizacija postavila na nemško stran in s tem potegnila mase delavstva za seboj.

In slednjič smo izgubili Koroško vsled fino in velikopotezno izvedenega, brezob-

zirnega nemškega podkupovanja in kupovanja duš in glasov z blagom in denarjem.

Izgubili smo Koroško.

Toda Koroška je naša; mi jo moramo dobiti nazaj in jo bomo zopet pridobili!

Propadamo . . .

P. Jagodič, Celje.

Ponosni smo bili Slovenci, ko so nas pesniki in pisatelji opisovali kot žilavo in zdravo ljudstvo, ki ima svojo bodočnost. Uspešno smo kljubovali raznim navalom naših narodnih in verskih nasprotnikov in v kulturnem oziru smo se že lahko merili z velikimi narodi. Toda ves čas našega napredka nismo opazili, da se je vgnezdil v naši sredi zahrbtnen sovražnik, ki nas natihoma a tem vztrajnejše tira v gotovo pogubo. In če se ne bomo te strašne nevarnosti pravočasno zavedli, pahnil nas bo brez usmiljenja v prepad, kamor so izginili tudi veliki narodi, o katerih govori sedaj še samo zgodovina.

In kdo je ta sovražnik? Vsak ga pozna in kar je najusodepolnejše, mnogo jih je med nami, ki ga smatramo za prijatelja. Že pregovor pravi: Bog me obvaruj hinavskih prijateljev, odkritosrčnih sovražnikov se bom že sam obvaroval.

Orlovska organizacija je v prvi vrsti kulturno-vzgojna organizacija, ki stremi za napredkom in zato smo v prvi vrsti poklicani mi, da gremo med ljudi in da jim na glas zakličemo: »Ljudje, to ni vaš prijatelj, kakor si domišljujete, ampak naš najnevarnejši sovražnik! Laska se nam in priljuje, pri tem nam pa pije našo srčno kri.« In ta dozdevni naš prijatelj je — alkohol.

Pred par meseci je prineslo dnevno časopisje grozno ugotovitev: Slovensko ljudstvo je v letu 1920 na ozemlju Jugoslavije zavžilo 27 milijonov litrov vina, 17 milijonov litrov piva, 7 in pol milijonov litrov sadjevca in pol milijona litrov žganja v skupnem znesku 1.405.100.000 K, tako da pride na eno osebo povprečno 50 litrov opojnih pijač na leto v vrednosti 1312 K. Pri tem pa še ni vštet žganje, ki ga izdelujejo razne »šnapsapoteke« iz špirita, in tudi ne vino in žganje, ki je prišlo iz drugih držav. Mirno lahko rečemo, da se je popilo pri nas, ki smo narodič komaj 1 milijona ljudi, za 2 milijardi kron. Vsak oseba, z dojenčki, je zapila 2000 K letno. Dojenčki še hvala Bogu ne pijejo, tudi vse ženske ne spravijo v enem letu toliko pijače po grlu; da se račun ujema, zato skrbijo fantje in možje . . . To je samo suho-

parna ugotovitev, ki pa sili k premišljevanju.

Slovensko ljudstvo je bolno in ta bolezen je opasnejša, kakor si na prvi mah mislimo. Zdravniki so konštatirali, da je alkoholizem naše največje gorje. Najmanj 90 odstotkov gostilen je pri nas preveč, kajti na 185 oseb že pride ena gostilna. Toliko kakor pri nas se skoro nikjer ne pije in posledica tega je degeneracija, propadanje duše in telesa.

Že iz golega materializma se nam vriva resno vprašanje: kaj bo z našim narodnim premoženjem, če gredo letno milijarde ven za nepotreben alkohol, ki ne prinaša absolutno nobenih koristi? Kamorkoli pridemo, slišimo neprestano tožbe o neznosni draginji; toži kmet, uradnik, delavec, vsi brez izjeme. Če pa pridemo v gostilne, vidimo v njih pri polnih kozarcih tudi vse sloje brez izjeme. Pijemo, če je krst, pijemo, če je pogreb, pijemo, če smo žalostni, pijemo, če smo veseli. Če nimam, s čim bi kupil živeža ali obleke za svojo družino — za liter vina je še vedno v žepu. Tako gre stotak za stotakom tiho in neopaženo v žrelo nikdar sitega moloha. Samo ena stotinka za alkohol zapravljenega premoženja znaša 20 milijonov; svota, ki bi za dobrodelne namene vsepovsod nekaj zalegla.

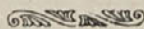
Propadamo pa vsled alkohola najbolj duševno in telesno. Dokazano je, da že najmanjša količina alkohola vpliva kvarno na človeški organizem. Ta kvaren vpliv se kaže od roda do roda v višji meri in tako so zdravniki, pedagogi in psihologi konštatirali konstantno napredujočo generacijo našega naroda, ki mora slednjič pripeljati do popolne propasti.

Moralno življenje postaja pri nas vedno bolj obupno. Armada 38.847 nezakonških otrok nas v tem potrjuje. Človek v pijanem stanju ne pozna več ne božjih ne človeških postav, zato izvira procentuelno največ kriminalističnih slučajev iz alkohola. Alkohol razvname v človeku vse nizkotne strasti, da postane hujši od živali, ne misli na posledice svojega dejanja, ki je lahko usodepolno ne samo za njega, ampak za vso njegovo družino. Pred ne-

kako 30 leti se je škof dr. Mahnič hudoval nad predlogom, da naj Mohorjeva družba založi knjižico z navodili proti okuženju po spolnih boleznih, češ: naš narod še vendar ni tako propadel. Danes pa se je pokazala neobhodna potreba po takšnem poduku in tako je ista družba izdala z dovoljenjem škofijskega ordinarijata v knjižici: »Kako si ohranimo ljubo zdravje« tudi poglavje o spolnih boleznih. Prej pri nas neznana

bolezen se je razpasla do zadnje gorske vasi. Mnogo je pri tem zakrivila vojska, toda neposreden vzrok je alkohol. Seksualne zablode so pri mladini dandanes že nekaj navadnega in se mnogim že kmalu več ne bodo zdele grešne. Ali naj od takšne generacije še kdo pričakuje na telesu in duhu zdravega potomstva?! Dejstvo je, da propadamo, in to največ vsled alkohola.

(Dalje.)

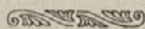
Kako povzdigniti orlovsko misel.¹

Lepa je naša organizacija; lepa po načelih, lepa po svojem namenu. Krasna so načela in nauki, katere nam daje naša Zlata knjiga, naša »Mladost« in naši voditelji, ki se trudijo, da bi napredovala naša organizacija po poti, ki pelje do naših vzvišenih ciljev.

Če pa vzamemo v roke Zlato knjigo in gremo ž njo od odseka do odseka, in primerjamo življenje naših fantov z Zlato knjigo, vidimo, da hodijo mnogi po zelo krivih potih, daleč od poti, ki vodi do pravih ciljev.

So fantje, ki delajo v telovadnici in izven telovadnice sramoto naši prelepi organizaciji. In voditelji odsekov se pogosto prav malo brigajo za življenje svojih članov. Žalibog tudi niso redki slučaji, da so voditelji odsekov ravno taki. Tukaj se je treba, dragi bratje, resno vprašati, kam gremo, in kam bomo prišli, če bo šlo tako naprej. Čas je, da se temu napravi konec.

¹ (Op. ur. — Temu izpraševanju vesti naj slede tudi dobri sklepi in dejanja!)

Izlet Orlov v Strasbourg 2.—13. avgusta 1921.

(Dalje.)

Par zanimivih izza kulis.

Strasbourg ima za župana soc. demokrata in soc. demokračsko večino na magistratu. Tem poglavarjem občine bi bilo seveda najbolj všeč, če bi katoliških telovadskih slavnosti v njihovem mestu ne bilo. Prepovedati jih sicer niso mogli, kaj lahko pa bi jih bili zelo ovirali z nagajanjem in že pasivna resistenca bi zelo obtežila organizacijo tega ogromnega nastopa. Pa kaj so storili ti francoski socialisti zoper »klerikalni naskok« na njihovo trdnjavo? Pri seji v občinskem svetu so razložili svoje načelno protivno stališče, potem pa

so sklenili, da dajo za izletnike vse razpoložljive prostore (šole i. dr.), posodijo mestni material za tribune, oskrbe na mestne stroške očiščenje trgov in ulic in jih okrase z zastavami na jamborih; vse to je stalo občino okrog 25.000 frankov (danes pol mil. K jugosl.).

Francijo vladajo že desetletja svobodomiselnih stranke in od njih sestavljene vlade. Tudi tem katoliški pokret ne more biti všeč. Saj je napredek katoličanov njihovo nazadovanje. Prav lahko bi bila vlada prepovedala strasburške slavnosti. Pa jih ni niti ovirala, ker so Francozi

Franc Trefalt.

taktni, zelo uljudni ljudje. Še več: Francozi brez razlike stranke ljubijo državo, ki mora biti nad strankami in vsem pravična; zato državne moči ne zlorablajo vladajoče stranke na nepošten način proti njim neljubim nastopom drugače mislečih, telovadne organizacije — vse, tudi katoliško zvezo, ki je najmočnejša — pa kot državi koristne podpirajo. V vojski so videli pri marsikaterem obupnem naskoku pri tej ali oni naskočni četi prapor Ivane d'Arc, blažene device orleanske, ki je rešila Francijo, lilijsko beli prapor z imeni: Jezus, Marija — in začeli so katoliško vero kot mogočen vir čiste, delavne in heroične ljubezni do domovine bolj spoštovati. Zopet so našli pot v Rim, zopet se je z elementarno silo v času največje nevarnosti domovine povsod pojavilo češčenje male narodne mučenice blažene Ivanke. Predsednik republike Millerand je položil koncem julija 1921 pred spomenik Ivanke (zdaj tudi zavetnica Orlic), ki so jo Angleži 30. maja l. 1431 sežgali in jo je † Benedikt XV. l. 1920 (16. maja) proglasil za svetnico-mučenico, v Rouenu zlat venec. Millerand in zmagovalec maršal Foch sta sprejela častno pokroviteljstvo strasburških katoliških telovadnih slavnosti in generalni komisar Alzacije je podaril kot prispevek vlade k tekmam 10.000 frankov. Tako francoska svobodomiselná vlada upošteva katoliško vero in katoliško telovadno organizacijo, da ne omenjam drugih podpor telovadcem (na železnici, pri vojaštvu, letne podpore zvezi in društvom, odlikovanja voditeljev, posojevanje vojaškega materijala in vojašnic za telovadne (slavnosti, sodelovanje častnikov-sodnikov pri tekmah itd.).

Pod Nemci so se že z l. 1872 začela snovati telov. društva v Alzaciji. Visokošolci so imeli pred vojsko 8 tel. društev, ki so gojila vse panoge telovadbe in sporta (zlasti vodni sport, ker je v Str. zanj izredno lepa prilika). 9 srednjih šol ima dobro urejeno telovadbo, skoro vse lepe telovadnice. Na ljudskih šolah je 200 oddelkov za dečke in 40 za deklice; vse vodijo izvežbani strokovni učitelji in učiteljice. Igrišče je lepo število in že s 7. letom se prične pouk v plavanju. Socialistična mladina ima svoja telov. društva, tudi judje in starejši moški imajo svoje telov. društvo. Dočim pa so liberalna društva bila včlanjena kot X. okrožje v nemškonacionalnem Turnbundu, so katoliški telovadci imeli samostojno zvezo. Tako povsodi svobodomislec po vetru plašč obrača in je tam doma, kjer mu je dobro, dočim se prepri-

čan katoličan drži zvesto svojega načela in domovine, najsi ga svet zato hvali in maže, ali pa psuje in bije. (Primeri: duhovniki na Koroškem in v Istri.)

Tem izvrstno izobraženim in izkušnim alzaškim telovadcem in njihovi podzvezi »Avant-Garde du Rhin« so poverili voditelji zveze v Parizu F. G. S. P. F. organizacijo in vodstvo tekem ter slavnosti v Strasbourgu, ki so se tudi vse lepše izvršile kakor one v Metz u l. 1920, ki so jih pripravili iz Pariza. Danes imajo Alzačani glavno besedo v tehničnem razvoju cele zveze, kar tudi ugodno vpliva na napeto razmerje med Francozi in Nemci, ker je jezik Alzačanov po večini nemški, miselnost in čustvovanje pa francosko.

Prvič v orlovskem kroju za orlovskim praporom skozi Strasbourg.

To so gledali! Strasbouržani so sicer veseli, prijazni ljudje, pa tudi pridni in delavni. Zato se v petek še niso dosti menili za slavnosti. Vendar je velikansko senzacijo povzročila četa 20 Orlov, v lepih krojih, s krasno zastavo in velikim Orlom na čelu, trdnega koraka, natančno izravnana, prepevaje slovenske in srbohrvatske koračnice, resnih obrazov, brez ozira na desno in levo, kakor vojaška garda. Francozi dosti hitreje stopicajo, se radi ozirajo, niso preveč natančni glede kritja in ravnjanja na cesti, zastave imajo majhne in preproste, kroj brez lepote. Zato so se na vseh straneh odpirala okna, ko so glasovi slovenske pesmi in trdi, umerjeni koraki začeli odmevati po ulicah. Iz trgovin in kavarn so drli ljudje na hodnik in vzklikali vsa mogoča ugibanja, če smo vojaki, Rusi, Čehi ali kaj, samo pravega imena še nihče ni vedel. Čeli tropi otrok in radovednežev so se vsuli za Orli in marsikatero dekle se je zamerilo svojemu kavalirju, ker jo je potegnilo za temi postavnimi tujci, ki so korakali skozi gosti špalir zainteresiranih meščanov proti kolodvoru. Kaj bo? Program slavnosti se začne šele zvečer ob 8. uri s prihodom in sprejemom zvezine zastave, ti pa že zdaj razburjajo in presenečajo mesto!

Nova senzacija za Strasbouržane.

Precej dolgo so morali čakati Orli na dohod vlaka, s katerim bi imeli priti Čehoslovaki in častni član ter nadpastir Orlov, ljubljanski knezoškof dr. A. B. Jeglič. Nažgal sem si novo pipico iz Monakovega (pravzaprav mi je že med potovanjem razložil in dokazal ugleden član naše ekspe-

dicije, da ne prižigam in ne pušim pipe, ampak kraljevi jugoslovanski, čez vse državne meje protipostavno utihotapljeni tobak Srbov, Hrvatov in Slovencev) ter se pomešal med stotine radovednežev, ki jih je četa privlekla za seboj iz mesta in so tu imeli čas modrovati, ogledujoč strumne rdečesrajčnike. Ko pa sem ravno najbolj užival ob strokovnjaških sodbah gledalcev, se začne opasno majati težki prapor v utrujenih rokah brata Pulëna (tako se izgovarja v strasbourškem narečju), ki ga je cel teden nosil »iz eleganca« (v ljubljanskem narečju) pred četo. Bakreni orel se je takorekoč pripravljaj k poletu: naprej in navzgor — toda zla usoda ga je obrnila napoše in navzdol, naravnost na glavo zadnjega krajnika, ki mu je prebil s perutnico čepico in kožo, da je bil naenkrat oblit s krvjo. Kaj, če bi ga bil kavnil s kljunom ali zasadil vanj krepplje! (Kajti orli imajo tudi krepplje in kljun, kar so pogruntali v Cekljah nad Kranjem! Prim. Mladost št. 4. 1. 1921 na platnicah: kako ne!) Sicer pa ni bilo tako hudo. Zgrabili smo ga in ga namočili pod vodovodom in zopet je bil dober krajnik. Naš prapornik pa si je pridobil od tega pripetljaja novo čednost: z eleganco je sparil previdnost.

Med tem je dospel vlak, ki smo ga čakali. »Pozor! Glej na desno!« In vsem so se zaiskrile oči, kajti pozdrav je veljal škofu, ki je s svojimi 70 leti poletel za svojimi fanti v Francijo, potem pa med slovenske delavce v nemškem Porenju. Menim, da ni nobene škofije v celi Cerkvi, kjer bi imel tako velik vpliv na svoje vernike škof, kakor naš ljubljanski; pa tudi nikjer poleg spoštovanja toliko zaupanja v nadpastirja, kakor pri nas. Zakaj? Zato, ker sodimo človeka po njegovih delih. Malo govorimo, vse pa občutimo. In kar je četa Orlov čutila ob prihodu knezoškofa dr. Jegliča na strasbourškem kolodvoru, je pregloboko, presveto in prenežno, da bi smeli pisati dalje o tem. Povsod z nami, povsod naš, je stopil tudi v Franciji med nas, pastir naših duš. (Tudi v Brno želi z nami, tja in nazaj v naši sredi!) Škoda, da naš jezik ne pozna, naša trda narava ne pusti izpod raskave skorje naziva, s

kakršnim bratje Čehi kličejo svojega nadškofa: tatiček Stojan).

Novo presenečenje! Za škofom se vsuje skozi vrata čakalnice mogočna četa čehoslovaškega Orla — skoraj 100 oseb! Mi menimo, da smo prvaki glede požrtvovalnega idealizma. Čehi se nam zde realisti. A glej, katoliško zavedni Čehi, ki so nas že l. 1913 na katoliškem shodu v Ljubljani poučili, da se znajo žrtvovati za idejo, so nas daleč prekosili. Pa še celo Orlice so prišle z njimi. To bo revolucija v mišljenju Francozov, ki še niso videli katoliških deklet javno nastopati! Naše mariborsko navdušenje se je poživilo in po prisrčnem sprejemu smo se uvrstili v imponanten sprevod, ki je iznova prijetno razburil solidne meščane, za katere so bile Orlice nova senzacija. Otajali so se in čuli so se prvi vzkliki, ki so prihodnje dni tolikrat potresali ozračje mesta: Živeli Čehoslovaki! Živeli Jugoslovani! Kajti zdaj smo že nosili seboj naslovne table, ki so govorile, kdo smo, dasi večina Strasbouržanov še danes nima pojma, kje je naša domovina in kakšne so naše razmere.

Še enkrat smo ta dan nastopili. Ob 8. uri zvečer je bil napovedan sprejem pariških telovadcev, zlasti društva Mont Martre, ki je doseglo prejšnje leto v Metz 1. darilo (kip Jean d'Arc) in si s tem za 1 leto osvojilo zvezino zastavo. Na kolodvoru se je trlo na tisoče ljudstva in telovadnih društev, ki so že dospela na tabor. Pred izhodom so stala uradna zastopstva in pa vodniki novodošlih čet z naslovnimi tablicami, ki so imeli nalogo, voditi društva v njihova prenočišča. Tudi časopisi so že pisali o sporedu slavnosti, o tem sprejemu in o nas, ki smo prišli prvi. O nas seveda vse narobe, ker nihče ni imel pojma o Jugoslaviji in Jugoslovanih, tako da so naslednje dni pisali o prihodu »škofa Ljubljana iz Čehoslovakije«, o nas pa, da smo »iz Orla v Ljubljani«. Po veličastnem sprejemu z Marzeljezo in defilacijo se je izredno hitro uvrstil sprevod, z Orli na čelu. Odkorakali smo na trg generala Kleberja, kjer je bila napovedana 2. točka: *Retraite militaire*.

(Dalje.)

Stric Jaka.

Spisal Jeremija Gotthelf. Poslovenil N. Velikonja.

Ko sta sedla, je starec spet natočil, trčil na zdravje ter vprašal iznova:

»No, kako mislite, dragi?«

Dragemu Cenetu je z njegovo diplomatiko spodrsnilo kakor igralcu, ki hoče igrati vlogo, katere pravo podobo pozna le

iz pripovedovanja ter jo radi tega pretirava. Mesto bi govoril, je vedno bolj sopihal, buljil še bolj z očmi, da so bile kakor steklene kroglice, ki jih rabijo čevljarji, in končno zinil, da bi mu bilo ljubše, če bi ga nihče ne vprašal. In povrh tega mora oditi, ker mora danes še daleč.

»Da, dragi,« je dejal ključar, »tako ne mislim. Jaz vidim, da Vam stvar ne ugaja,

boljše hočeš, tem lažje ljudi razžališ; in čim slabše kaj najdeš, tem težje svetuješ, je menil Cene.

To se pogosto dogodi, temu ne oporeka, je odvrnil stavec, bodisi da svetuje kdo nepoklican, ali pa če samoljubni in neumni ljudje vprašajo za svet, da jih hvaleš. Toda zdaj pa da vprašuje on sam in za tepca ga pač stričnik ne bo imel — ali?

»Jaz bi si nikoli ne bil mislil, da najdem na tako znamenitem kraju tak hlev; saj skoraj ni repa v njem, ki bi ga hotel imeti z veseljem v svojem hlevu. Predvsem morata ven prvi dve kravi, pri teh ni nobene prireje več, samo dnevno Vam upadata, zdaj bi še kaj skupil za nji. Druge krave so klaverne, ovčične so in vimena imajo zanemarjena. Najslabše pa je s pomladkom;

in varovati teleta. Najbrž ima druge posle, vzvišenejše, kakor pa da bi pazil na živino — falot nemarni! Niti toliko se ne potruji, da bi prav pokladal. Pol centa jim naloži naenkrat, v strahu poteptajo polovico pod nogami in najboljša krma gre v gnoj. Gnoja ne pospravlja, živina je do rogov v blatu, v jasliah je na vozove gnoja, ki smrdi kakor kuga. In kako je to nezdravo, veste dobro

Prvi vseslovenski mladeniški shod na Brezjah 4. julija 1904.

Misel, snovati izobraževalna in vzgojevalna društva za fante se je med Slovenci rodila na Štajerskem. V Mlad. zvezo so ustanovili l. 1901 v Jarenini. Kmalu so Štajerci začeli izdajati za fante „Naš Dom“ in iz Marijinih družb ter Izobraževalnih društev je pognala nova organizacija, ki se je čez par let začela širiti tudi na Koroško in Kranjsko. Zelja voditelj, osnovati močno zvezo teh društev in po nji organizirati vso katoliško mladino ter započeti med njo katoliško-narodno gibanje za izobrazbo, edinost in samozavest, je privedla do veličastnega shoda na Brezjah, kjer se je zbralo okrog 8000 fantov in mož s 45 zastavami. Štajercev je prišlo 1500. Glavno besedo je imel dr. Krek, ki je na vseh kulturnih poljih oznanjal potrebo zedinjevanja v močne centrale. Ta veličastni shod je razgibal mase in jih navdušil za mladeniško organizacijo. Iz tega gibanja je vzrastle tudi naš „Orel“ v l. 1906/7.

zato kar na dan z besedo, samo z znamenji in mahanjem mi ni pomagano.«

Da najrajši nič ne reče, kajti čim manj se zine, tem manj se pride v zadrego; čim

»Če že hočete,« je planil Cene, da je odjeknilo kakor že dolgo nabasan strel in v pomoč še skoraj udaril po mizi, a pridržal udarec, preden je padla pest na les,

dlako ima, da bi jo lahko spletel v kite in najbrž tudi uši v nji. Samoposebi umevno, da niso ne krave ne teleta kriva, če so taka, temveč ta ušivec, ki mora skrbeti za krave

sami, stric boter. In pri takem številu živine imate gnoja za vrabca, dočim se gnojnica odteka v hlev nazaj. To so neizpodbitna znamenja, da je prelen, ta zanikarnej!

O, človek ne veruje, koliko škode tak cigan lahko v enem samem letu napravi v hlevu! Sto, dvesto tolarjev je premalo. Ako travnikov boljše ne oskrbuje, potem Vam ne pomaga nihče drugi kakor sam čudež božji!»

Da bi bil dobri Bog le njegovi duši nekoč milostljiv, je dejal ključar, pa bi bil zadovoljen. Vendar Cene utegne prav imeti, da ni v hlevu vse tako kakor bi moralo. On sam je star in kratkoviden, in ker sam dobro želi in misli o ljudeh, meni, da mu tudi drugi enako dobro hočejo, taka da je njegova navada.

»Nobenemu človeku ne zaupajte, boter, nobenemu človeku, pravim, posebno pa ne vsej tej capinski sodrgi, ki ste ji boter, pa povrhu vsega še laže, da ste ji stric in v sorodu.

Tudi pravim sorodnikom ne verujete, lopovi in cigani živijo v najboljših družinah. Toda one, ki Vam res dobro hočejo in na katere se lahko zanesete, morate dobro spoznati in to ni težko. Vsekakor niso to oni, ki Vam silijo vsak dan čez prag s pečenko, jerbaščki ali vrečico!»

»Da, da,« je dejal stric Jaka, »hvala Bogu, da se najdejo še velike razlike na svetu. Toda prav imate, večina je hudobna njej se ne more nič zaupati, pred njo se moramo čuvati. Toda to izvira iz nove vere, ko je že vsak sam sebi bog, in iz nove politike, ko nihče ne pozna druge domovine kakor svoj trebuh in svoj žep, ko vsakdo že izpije, kolikor mu steče po grlu, ter laže na široka usta. Toda brez zamere, saj nisem nič žalil, če Bog da, pač niste eden teh novostrujarjev.«

»Bog me obvaruj; sramoval bi se do zadnjega diha,« je odvrnil Cene, a zakašljaj s plašnim pridušenim glasom, kakor da mu je ribja kost ostala v grlu. »Seveda nočem s tem reči, da ne mislim, da ni potreba v marsičem izboljšanja, toda zaradi vere ne pustim ničesar reči, prokleta, da ne, in domovina je prva stvar in narod, pri moji veri! Da se pa spet povrneva h kravam, če bi Vam iz Ehrlaha pripeljal dva ali tri mlade repe! Seveda so tam tudi stara državna goveda, pa na drugih krajih ne uspevajo; treba jih je kupiti mlada, če hočete kaj zaslužiti. Medtem pa odvežete v hlevu prvi dve kravi; pošljem Vam mesarja iz Berna, ti so najbolj pripravi. Na krajcar in na marsikaj ne gleda. Toda jaz ne vem, kako je to, da so meščani dandanes tako prokleta neumni.«

»Oni iz Nidana, Cene, iz Nidana so izjema!« se je vmešal stari. Toda Cene je

imel ušesa kakor drugi, in kar mu ni bilo vseč, ni slišal.

»Toda strela vražja,« je nadaljeval, »v take roke izročiti telice iz Ehrlaha, bi bil vnebovpijoč greh; hlapec mora od hiše, če hočete, da Vam kaj kupim. Naj kupim, kar hočem, v štirih tednih živina pocrka, pa bom jaz kriv.«

»Da, da, odslovi se človek lahko,« je odvrnil stric Jaka, »a kje najdem takoj drugega?«

»Jaz vem za enega,« je dejal Cene. »Širom dežele mu ne najdete para, tega Vam pošljem koj te dni.«

»Le počasi, le počasi,« je dejal ključar, »pri prvi priliki obračunim z Benom. Toda sredi leta jaz kar tebi nič meni nič ne odpuščam hlapcev. Capini seveda, capini se ničesar ne boje, toda dobri ljudje se boje ljudskih jezikov, ker se morajo celo vlade bati, da jim ne napravi neprilike.«

»Torej dva repa bi, boter,« je dejal Cene, neopazivši, kar mu ni prijalo.

»Prav,« je dejal stric Jaka, prav, in lepi živalici naj bosta! Če Vam dam tristo goldinarjev, pa boste lahko izbirali?«

»Do mile volje; za tak denar nakupim lahko državne. Denarja ni treba, stric, dokler nimate blaga. Jaz ga sicer nimam bogve koliko, a kamor pridem, imam kredit, marsikje za več nego sto krav.«

»Na to se ni zanesti,« je odgovoril starec, »ni čestokrat, ko človek najbolj potrebuje, pa ne najde ljudi doma, ali stvar kako drugače nagaja.«

»Da, če že tako hočete,« je dejal Cene hitro, »meni je potem tudi prav; vsekakor je bolj pripravno in če je Vam vseeno, tako okoli šeststo goldinarjev znese vse. Človek nikoli ne ve, kje zadene na srečo. Kadar spet pridem, bova obračunila.«

Starec je osupnil, a se takoj zopet zavedel in dejal:

»Ker ste Vi; a sam sem skoraj suh; vsakdo misli, da ne potrebujem beliča, pa mi nihče ne plača ali pa čisto zadnjemu. Toda kakor hitro bo mogoče, jaz že računim s tem.«

»Kar zanesite se, kakor na božjo besedo,« je dejal Cene ter se postavil, kakor da je gora Sinaj, s katere je Bog bliskal in grmel.

»Ne, ne,« je odvrnil hitro starec, »z Bogom se Cene ne more primerjati, če je kristjan. To je novotarija, ki je starec, ki stoji z eno nogo že pred sodnjim stolom, ne more rabiti; mladeniču, ki je sam svoj bog in mu je hlačni žep domovina, morda pristojna, samo v svoji hiši je ne slišim rad!«

»O, boter in stric,« je dejal Cene, »ne smete tako obračati besede, jaz sem po-božen kristjan in nikak novotinjar« — pa je iznova zakašljaj, samo ne tako hudo kakor prvič — »Pa kaj sem še hotel, kakšno barvo imate radi, rdečo, črno ali pir-hasto? Marsikomu je barva vse.«

»Samo belih ne,« je odvrnil, »bele krave so zmerom umazane, požrejo še enkrat toliko kakor druge in se zde zmerom suhe in zanikarne. Pri teh ni blagoslova, Drugače mi je pa vseeno; vsaka krava ne more biti kakor druga; da je dobra, to je poglobitno, in to je pravzaprav isto pri ljudeh.«

Cene je spet imel ušesa, ki niso slišala.

»Saperment,« je dejal, gledajoč na uro. »kako je pozno. Moram podvzitati, ako hočem do osmih na gmajno k volom. Z Bogom, stric in boter, kar zanesite se name, tako Vas preskrbim kakor še nikoli.«

Da veruje, je dejal starec in tiho po-mežiknil z levim očesom.

Cene je ropotal iz sobe, vrgel hlapcu, ki mu je napregel, pol groša in ga nahrulil, kajti vso svojo diplomatiko je bil pozabil v vinu: »Slišiš, fantiček, na živino moraš bolj paziti, če se kličeš za kravarja. Saperment, če bi mi moj živino tako zanemarjal, ga pri priči zapodim; veš, fante, krave stanejo, in denarja ne moreš tako pobirati kakor kamenje na njivi.«

In odpeljal se je ter pustil, dasi ne smradu, kakor po navadi zlodej, toda slabe vtise, še posebno pri hlapcu, ki ga je nahrulil.

VII.

Taki vtisi dozorevajo zelo počasi, posebno v kantonu Bernu, ter pririjejo tako pozno na dan, da človek z velikim prese-nečenjem zapazi, kako se podvrženo jajce oživlja in vali. In niti razumeti ni mogoče, kako je prišlo v gnezdo in kdo ga je izlegel.

Nekega jutra je bil ključar Jaka med molžo v klevu, kar je čestokrat storil. Ko je Beno pomolzel zadnjo kravo ter vzdignil stol, da ga obesi nazaj na določeno mesto, je dejal:

»Boter, rad bi Vam nekaj rekel, toda nikar ne zamerite!«

»Kaj pa je?« je ta na kratko vprašal.

»Boter, jaz pojdem preč!« je z muko stisnil Beno iz sebe.

»Ti preč!« je bevsknil starec. »Kaj ti pade v bučo? Ali si kaj napekel in bi rad utekel sramoti?«

»Ne, hvala Bogu, da ne!« je odvrnil Beno. »In kar tako tudi ne odhajam. Toda

jaz vidim, da ničesar več ne napravim po-misli, da se mi nič več ne zaupa; jaz nimam prav nič več veselja — kar moram napraviti, se mi upira in jaz ne maram več ostati.«

»Kdo pa pravi, da ne napraviš po-misli in da ti nič več ne zaupam? To bi rad vedel!« je vprašal starec.

»Ej, oni, gospod, ali kako ste mu de-jali, ki Vam je bil prenesel sira. Ta mi je rekel! Samo to mi je žal, da mu nisem vrgel v obraz tistega polgroša, ki mi ga je dal za napitnino.«

»Kaj te pa oni briga in kaj tebi mar, kaj oni pravi!« je zarohnel starec nad fantom. »Počakaj, da ti jaz kaj rečem, še takrat bo prezgodaj, da se repenčiš in zavežeš culo.«

»A jaz sem mislil, da ste mu naročili, naj mi pove!« je dejal Beno polglasno.

»Prismodal!« je starec zarohnel. »Ali mar meniš, da ti ne smem jaz sam reči, če bi ti imel kaj povedati. Pa bi si moral bogveodkod najeti kakšno strašilo ali opico, da ti kaj zine. Poba, tako daleč hvala Bogu še nismo! Gospodar in vladar sem pač še toliko v svoji hiši, da mi ni treba pošiljati po kakšnega oblizanega Francoza, če bi imel brati levite svojem hlapčetu. Kaj si pa takole mlado fante takoj domišlja, če ga človek za trenutek pusti samega pri otiki. Tako je pač na svetu, ošabnost obseda otroke, ko še črke ne otipajo.«

»Ne zamerite, boter!« je odvrnil Beno. »Toda vprašati pa le moram, zakaj se mi je prigнала v stajo slaba, bolehna krava? Koncem konca bi se reklo, da sem jo jaz zanemaril in da ničesar ne razumem. Jaz nisem tako neumen, da ne bi zapazil.«

»Kaj, slaba krava? Kje je taka bo-lehna krava?« je vprašal stric Jaka.

»O, ta, ki jo je oni gospod poslal iz Erlenbacha in sporočil, da je to zelo krasen rep. Očitno ji nekaj manjka in mi je pod-taknjena, da me spravi ob kredit,« je odgovoril Beno.

»Osel tak, da veš!« je dejal starec. »Zakaj ne stegneš jezika in ne poveš?« S temi besedami je ključar stopil med krave, ogledal zatoženo gavdro, ki mu jo je bil poslal Cene, češ, da ni mogel najti boljše v celem Erlenbachu, morda bo imel v Furtigenu več sreče.

»Prokleti falot!« je mrmral starec skozi zobe, ukazal Benu, naj pokliče ži-vinozdravnika ter pristavil: »In v bodoče iztegni jezik, jaz sem gospodar. Nikar si ne domišljuj, da moram poslati po tolmača, če bi ti imel kaj povedati. Še dolgo nisi

turški sultan, temveč le Beno. Če sem zadovoljen, sem zadovoljen, če ne bom zadovoljen, boš že še izvedel, in sicer brez tolmacha, cepec, kakršen sil!»

Kakor je boter izdiral trn iz gnojne rane, je sicer Bena bolelo, toda poglavitno je bilo, da je trn bil odzunaj, rana se je polagoma zaprla in Beno se je počasi zopet počutil dobro. Najbrž je bil dobri stričnik Cene Benu, ki mu je bil trn v peti, kravo nalašč podtaknil, da bi ga spravil ob kredit in naklonjenost, pa ni v svoji veliki modrosti pomislil, da so v Dolini tudi še ljudje, ki imajo oči in možgane v glavi. Toda so taki ljudje, ki si domišljajo, da ni zvitejšega od njih. Taki ljudje so ponavadi najbolj neumni in najslabši računarji.

VIII.

V deželo je priplula lepa nedelja, polna cvetja, vonja in solnca. Stari ključar je imel srečno jutro. Iz cerkve domov se mu je srce razveselilo nad zelenečim in cvetočim božjim svetom. Župnik je pridgal, da je dvignil dušo in ojačil srce. Stric je baš dobro pokosil ter se dobro počutil; njegovo srce, takointako ne tako ozko, kakor se je zdelo, je bilo široko in mehko. Ko je Barbka, prijazno čebljajoč s stricem, pospravljala z mize, si je dejal:

»Tako je danes lepo; že celo leto nisi bila nikjer drugje kakor v cerkvi. Ali ne bi šla danes malo vun? Ako hočeš, nimam jaz nič proti temu.«

»Hvala lepa, stric,« je dejala Barbka. »Ko ste bili v cerkvi, sem šla gledat sajenje in zdelo se mi je, da bi šla danes na izprehod, če bi mogla. Toda ne mislim, da bi morala; če se Vam zdi, ostanem rada doma.«

»Pojdi,« je dejal starec. »Mlado dekle mora vendar včasih med ljudi, da vidi, kako gre svet. Ná, tu imaš za kozarec piva!« In stisnil ji je srebrn tolar. »Toda, da spinjiš mleko in skuhaš večerjo, boš pač doma?«

Barbka je skoraj poskočila od veselja, a ne samo zaradi prostega, lepega popoldneva, temveč zaradi zanimanja in izredne ljubezni stričeve. Stric ni kvaril svojih ljudi; grajal je oprezno in skoparil s hvalo. Menil je, naj bodo vsi zadovoljni, če je sam zadovoljen in prijazen; da bi pa še hvalil povrhu, se mu je zdelo preveč, da, kvarljivo, ker bi si ljudje morda mislili, da so kaj več storili kakor svojo dolžnost, ki so jo morali že takointako.

Barbka se je v svojem veselju po svojih najboljših močeh opravila, toda ne

dragoceno, kajti stric jo je držal mnogo bolj na kratko ko Maričko, o kateri je njena mati tožila, kako je zanemarjena. Toda Barbka je bila vendar zelo ljubka deklica, nežna, vitka in živa, a v dnu očesa je migljala ona rosna prisrčnost, kakor jo ima srna, ki se plaši skozi grmovje, išoč mladiča ali svojega dragega. Veselje je bilo razlilo po dekličinem obrazu presolnčen blesk; stric je široko razprl oči, ko je odpravljena skočila še v izbo, da se poslovi. In svoje veselje je kazala tako očitno in otroško, da jo je stric napak razumel, se užalil ter v srcu godrnjal nad lahkomiselnostjo deklet, ki je pri vseh enaka, ki ob kratkem veselju pozabi na telesno in dušno izveličanje. Čudno! Ceneta je takoj spregledal in takoj spoznal, da je poslana krava jetična, toda veselega srca dekličjega ni razumel, ni razumel čistega veselja, ki ga je sam podnetil.

Ko je Barbka odšla — gledal je za njo s čudno zmesjo zadovoljstva in nezadovoljstva — se je spravil sam na svoje spise ter si preskrbel svoje vrste zasebno zabavo. Izvlekel je pratiko in obrestno tabelo. Ti dve knjigi je imel vedno v redu, toda skrite, kolikor je mogel; nič ga ni moglo bolj razjeziti, kakor če je koga naletel pri nji. Morda se je bal radovednih oči; glavno pa je, da je hotel to svoje veselje uživati udobno, nemoteno in nekaljeno sam. Užitek, pri katerem te kdo zmoti, se spremeni v največje neugodje. Toda komaj se je pripravil in se je zabava pričela, je nekdo zunaj potrkal in kmalu je prišlo obvestilo, da je zunaj obisk, naj pride ven. Napravil je čemeren obraz, zagodrnjal vsemogoče, pospravil in ni se baš podviral s sprejemom. Zunaj je našel postavno ženo, po obleki in zadržanju sodeč, kmetico, za njo je stalo dolgo grabljišče, ki se mu je oddaleč videlo, da je bledično.

Kmetica je neznansko prijazno stegnila roko stricu nasproti, ga nazvala, kolikor je sploh mogla lepo, stric in boter ključar, pohvalila njegovo mladostno svežost, kako marsikdo s štiridesetimi leti ni tako pri moči in kako bi pravzaprav stricu nič bolj ne pristojalo kakor ženitev; veselejši ženin bi bil, kakor je dandanes kakšna dvajsetletna cmera. In grabljišče odzadaj je tudi vlovilo priliko, da je pristavilo, da je pač dejalo, da mora vendar enkrat pogledati, kaj boterček delajo.

Botrinščine vendar ni mogel odpraviti kar pri vratih kakor kakšno nepozvano deputacijo, moral je povabiti v izbo, in povabil je s čemernim, pelinastim obrazom.

(Dalje prih.)

Reforma tekmovalnega reda.

(Konec.)

Dva načina smatram za naše razmere prikladna. V obeh bi ne tekmovala vrsta z določenim številom tekmovalcev, ampak odseki brez ozira na število ali pa z malo omejitvijo. Za podlago si osvajam tekmovalni red Alzačanov in sličnega francoske zveze (prim. Mladost 1921, Tekme in javna telovadba F. G. S. P. F. v Metz 1920, v št. 4., 5., 6., 7., 10), ki dosegata uspeh, da skoro vsi telovadci tudi tekmujejo.

V prvem slučaju bi se ocenjevalo posameznika (vadi jih lahko seveda več ob-

in 56 %. Odsek dobi torej: $573 : 8 = 71.6$ odstotkov v določenem oddelku (nižjem, srednjem, višjem, atletiki itd.). Število odstotkov in označba oddelka dosti jasno pokaže sliko odseka; poleg tega se navede lahko tudi imena in uspeh posameznikov. Tudi niso s tem štetjem prikrajšani odseki z malim številom tekmovalcev. N. pr.: odsek B postavi le tri tekmovalce z 91, 90 in 86 % in dobi ($267 : 3 =$) 89 %₀. Ker pa računanje po odstotkih ne pove glede odseka, koliko tekmovalcev ima, bi se lahko

Nastop mednarodne zveze katoliških telovadcev na dvorišču Vatikana v Rimu septembra 1913.

Zastopniki skoro vseh katol. telov. organizacij celega sveta (zato tako različni kroji na sliki), združenih v U. I. O. C. E. P. (Union Internationale des Oeuvres Catholiques d' Education Physique), so nastopili pred papežem Pijem X. L. 1920. je Unija nastopila v Metz, lani v Strashourgu, letos pa (po sklepu seje 15. januarja 1922) bo v Brnu, dasi je obstajal že sklep, naj se l. 1922 vrši nastop Unije v Rimu.

enem, kakor določi red in sodniki, četudi so iz raznih odsekov), cel odsek pa bi dobil kot oceno številko, ki nastane, ako se vsota točk, doseženih od vseh tekmovalcev tega odseka deli s številom tekmovalcev. N. pr.: odsek A ima 8 tekmovalcev, ki dosežejo po 84.5, 81, 76.5, 77, 77, 63, 58

izkazovale le točke. N. pr. odsek C ima 10 tekmovalcev, ki so dosegli skupno od 1000 dosegljivih točk 620 (povprečno 62); odsek D pa ima le 4 tekmovalce z 348 točkami (povprečno 87). Tako bi statistika brez opisovanja za odseka C in D jasno govorila že ako bi se pisalo za C : 620 (62)

in za D : 348 (87), oziroma bi še navajala število tekmovalcev n. pr. za C : 620 (62×10) in za D : 348 (87×4).

To bi veljalo tam, kjer tekmujejo vsi in samo v eni kategoriji. Za nas pa morajo priti v poštev razne sposobnostne vrste članov. En odsek nima ne telovadnice ne orodja, drugi ima oboje, a je še mlad, tretji ima malo članov, pa same dobre telovadce, četrti dosti, a le začetnike itd. Mi pa bi radi vsem dali pobude za telovadbo, vse vneli za tekmovalstvo in za telesno izpopolnjevanje. Torej moramo vstvariti za vsako sposobnostno vrsto posebne določbe, njej primerne. Iz tega ozira bi morali razdeliti tekme oziroma sprejeti v tekmovalni red (oni za l. 1921. že vse to upoštevali):

splošne tekme, ki omogočajo vsem telovadcem dostop (redovne in proste vaje, skok, tek, krogla, plezanje, s časom še druge lahkoatletične vaje, Zlata knjiga, Poslovnik, Vadnik, petje);

orodne tekme v dveh ali treh oddelkih (brez ozira na število tekmovalcev iz enega odseka): nižjem (srednjem) in višjem, za telovadce, ki so imeli in izrabili priliko orodne telovadbe (z ozirom na pomanjkanje orodja za nižji oddelek samo drog in bradlja, za srednji še krogi in skok s palico, za višji tudi konj itd., v višjih oddelkih seveda še kake posebne težje proste vaje);

tekme za prvenstvo, ki poleg predpisanih vaj pripuščajo tudi svobodno izbrane vaje;

tekme v lahki atletiki za prvenstvo vsaj v 5 panogah (skok v višino, na daljavo, ob palici, tek, krogla) za telovadce, ki so dosegli pri preskušnji neko minimalno mero.

Po tem redu bi torej tekmovali člani zaenkrat v 5. ali 6. kategorijah. Kmalu pa bi izkušali doseči možnost preureditve na sledeči način. Uvedli bi kategorije za lahko atletiko (z njo bi združili redovne in proste vaje ter ostalo iz splošnih tekem), za prvenstvo v orodni telovadbi in lahki atletiki; orodne tekme za tri oddelke pa bi tako preuredili, da bi tekmovali odseki z 5 do 8 telovadci v nižjem, oni z 9 do 14 v srednjem in močnejši od 15 telovadcev v višjem oddelku. Vendar ne bi vsi tekmovalci v enem oddelku vadili enakotežkih vaj, ampak: v nižjem odd. vsi vaje za nižji odd., v srednjem polovica telovadcev vaje za srednji, druga polovica pa vaje za nižji odd. in v višjem odd. po ena tretjina telovadcev vaje za višjega, srednjega in nižjega. Tako bi eel odsek, ki tekmuje za višji

oddelek, hodil na tekmovališču od enega orodja k drugemu, ne vadili bi pa vsi enako težkih vaj, ampak n. pr. prva tretjina bi skakala 140 cm, druga 125 cm, tretja 110 cm; pri teku 100 cm po 13, 14 in 15 sekund itd. Četo (odsek) seveda vodi in ji poveljuje lasten član, ki jo priglaja sodnikom in nosi seboj tekmovalne listine, v katere vpisujejo sodniki uspehe tekmovalcev in čete v posameznih vajah.

Tak red bi brez dvoma vplival na odseke tako, da bi si hiteli pridobivati novih članov, bi silili netelovadce, da se pripravijo vsaj za lahke vaje nižjega oddelka oziroma za splošne tekme, bi priganjal starejše in boljše telovadce, da bi se potrudili z izobrazbo mlajših in manj sposobnih in tako mogli z njimi izpopolniti n. pr. tekmovalno četo za srednji ali višji oddelek. Vrhunške vaje bi smele biti predpisane samo za prvenstveno tekmo, v nižjem oddelku bi tekmovali v osnovnih orodnih prvinah lahko začetniki 16 let, ki se pol leta redno udeležujejo telovadbe, za srednji in višji oddelek pa bi se sestavile odnosno težje vaje (nekaj let še bolj lahke, pozneje bi smele biti težje), ki so sestavno logično dopolnjevanje osnovnih vaj za nižji oddelek. Na ta način bi prišli do sestavno pravilno, logično in pedagogično urejenega tekmovalnega reda, kakoršen odgovarja našim razmeram in potrebam, priganja k napredovanju in napredek tudi omogoča.

Prezreti pa ne smemo važnega nagiba, ki silno pospešuje v nemo za tekmovalstvo in — kar je najvažnejše za nas, ki hočemo fizično vzgajati najširši krog mladine — vztrajno vežbanje kot pripravo na tekme: pohvalno priznanje z diplomom in darilom! To, kar imamo doslej uvedene, je premalo. Mogli bi priznanja urediti na razne načine.

Dosedanji je zelo pomanjkljiv in nezanesljiv. Določena je diploma za vrste in posameznike, ki so prvo, drugo in tretje mesto dosegli, neglede na to, če so tudi dosegli gotovo višino točk ali odstotkov. Če n. pr. tekmujejo samo slabo pripravljene telovadci in dosežejo najboljši le 60, 56 in 52 odstotkov, dobe ravno isto priznanje, kakor drugi pot morda z 95, 94 in 93 odstotki! Vrh tega tudi morda sodniki sodijo prve mileje kot druge! V Mariboru jih je tekmovalo v višjem oddelku 21, najboljši trije s 84·25, 84 in 82·5%; v nižjem izmed 60 najboljših vrste s 87·61, 87·16 in 87·16%. V Kranju sta za višji oddelek tekmovala dva s 85·12 in 63·08%. V nižjem oddelku v Kranju so izmed 15 vrst dosegle tri 85·12, 80·73 in 77·06%; v Črnomlju iz-

med 5 vrst 79·9, 68·47 in 55·34%; v Ptuju dve vrsti 72·48 in 67·75%; za Obsavje pa 2 vrsti z 61·72 in 51·93%. — Torej je zaslužil drugi svojo diplomu enkrat s 84, drugič s 63·08% v višjem oddelku, v nižjem so prve vrste dosegle 85·12, 79·9, 72·48 in 61·72%, druge 80·73, 68·47, 67·75 in 51·93%. A dočim so Obsavci I. diplomu dosegli z 61·72, so Gorenjci s 77·06% dobili komaj III. diplomu.

Priporočljivo je, da bi dobivali diplome odseki z ozirom na odstotke doseženih točk, n. pr. III. za 65 do 74%, II. za 75 do 84%, I. za 85% in več; slično tudi posamezni tekmovalci. Diplome so lahko tudi male, da ne stane okvir in steklo zanje celo premoženje.

Diplomirani odseki in telovadci morajo dobiti neke posebne pravice oziroma časti, n. pr. trak na prapor, prvo mesto v sprevidu, zastopstvo v zvezinih odborih, častno darilo in pod. Za zmagovalce v višjih kategorijah bi se določila bolj dragocena darila z gravuro dneva, kraja in kategorije zmage, za nižje oddelke pa bolj preprosta darila. Darila se pobirajo od podpornikov in korporacij, deloma pa jih kupi Zveza iz taks, ki jih plačajo za tekme priglašeni odseki in posamezniki. Imena in kvaliteta zmagovalcev se objavi v Mladosti in dnevnem časopisju.

Slično bi se mogle urediti tekme za članice in naraščaj, seveda bolj enostavno z ozirom na omejeno vadbeno snov.

Preostaja nam še beseda o zboru sodnikov. Ker je treba tekme izvršiti v kratkem času, s točno in enostavno oceno, mora biti pripravljen dosti močan, izobražen in izvežban zbor sodnikov. V vseh deželah tožijo, da nimajo dosti dobrih sodnikov za tekme, kako bi jih imeli mi, ki smo mladi! Vendar si moramo čimpreje vzgojiti v vseh ozirih zadostujoč zbor, če hočemo dvigniti naše tekme in z njimi pospešiti in posplošiti telesno vzgojo.

J. O. Z. je že lani sprejela v načelu sledeči načrt (glej dopolnilo k Poslovníku J. O. Z., sprejeto na občnem zboru delegatov 23. oktobra 1921 v Odb. št. 7, stran 55: Podzvezni zbor sodnikov).

Poleg vaditeljskega zbora ima Podzveza svoj zbor sodnikov, ki ima svoj odbor. Zbor sodnikov določa z žrebom tekmovalne vaje, predlaga vaditeljskemu zboru tekmovalni red, sodi neodvisno tekmovalce, sopedpisuje diplome itd. Dolžan pa je skrbeti, da se vsak sodnik usposobi za pravilno in pravično ocenjevanje. Zato skliče vsako leto enodneven tečaj s predavanji in vajo v ocenjevanju, pred vsako

tekmo pa sejo, ki določi sodnike in red za tekmo. Sestavljen naj bo ta zbor tako, da bo užival ugled pri tekmovalcih; le splošno izobraženi, starejši in izkušeni telovadci, ki sami več ne tekmujejo, naj se pridobe zanj. Pri obširnejših tekmah naj sodijo po trije (ali vsaj dva) le eno vrsto vaj n. pr. eni samo vaje na drogu, drugi samo skok, tretji le vaje na bradlji. Za proste in redovne vaje pa se lahko strne več sodnikov, da morejo obenem soditi več tekmovalcev. Vpisujejo v tabele, ki imajo pod rubrikami: redovne, proste, drog, bradlja, skok v višino itd. povsod napisano tudi številko na tistem orodju dosegljivih točk, le vsoto odbitih točk, ne da bi se sami mudili z odštevanjem in določali dosežene točke. To delo, ki je zamudno vsled možnosti pomote, naj opravlja takoj po dovršeni tekmi odseka tekmovalna pisarna, ki uspehe prenaša na posebne skupne tabele in lahko par ur po tekmi že razglasi uspehe vseh tekmovalcev.

Čim več je sodnikov, lažje se specializirajo in dobro pripravijo. Ako bi obenem tekmovali kategorije: splošna in trije orodni oddelki, za prvenstvo in v atletiki, bi rabili sodnikov (proste in redovne vaje bi se vršile uvodoma ali pa ob koncu, ko se lahko združi več sodnikov, tudi za vaje, v katerih tekmuje le malo telovadcev, bi ne bilo treba posebnih sodnikov, n. pr. za korna, kroge):

min.	maks.	
2	3	za drog
2	3	za bradljo
2	3	za skok vseh vrst
2	4	za tek
1	2	za kroglo
2	2	za Zl. knjigo, Poslovník, Vadnik
2	2	za petje
1	3	za vodstvo tekem
14	22	(trobentači tekmujejo posebej).

Tudi pri minimalnem številu sodnikov bi se moglo tekmovali obenem v redovnih in prostih vajah.

Za manjše tekme bi se mogel sestaviti zbor sodnikov iz Ljubljancanov in okoličanov, za večje se jih pridobi tudi od drugod. Enotnost mora biti dosežena s tečajem in razgovorom; tudi vodstvo tekem lahko k temu pripomore z nadziranjem sodnikov pri tekmi. Po tekmi je potrebna skupna seja sodnikov, ki uredi izvedbo pisarniških poslov in pospeši objavo uspehov.

Organizatorji tekme morajo pravočasno in pravilno prirediti tekmovališče, vod-

stvo tekem pa se mora pred tekmo prepričati, če je vse v redu.

Menim, da bi tako nekako urejen tekmovalni red mnogo koristil razvoju naše telovadbe. Tekmovali naj bi vsako leto od-

seki zase, okrožja zase, Zveza pa vsaj za prvenstvo na orodju in v atletiki. Navadno naj bi se tekmovalo brez vseh ceremonij in pompa.

J. Hafner.

PRIPRAVA NA ORLOVSKI TABOR V BRNU od 9. do 15. avgusta 1922.

Jugoslovanska orlovska zveza pošlje v Brno posebni vlak preko Dunaja (400 do 500 oseb iz Slovenije in do 200 iz Hrvaške). Pri tekmah nastopi 1 vrsta v višjem, 5-8 vrst v nižjem oddelku in 5 telovadcev za prvenstvo, za lahko atletiko pa 9. Pri javni telovadbi bo sodelovalo do 200 članov in do 60 članic. Izletniki bodo skoro vsi v kroju (orlovskem ali narodnem). 100 vaditeljev bo nastopilo z našimi vaditeljskimi vajami.

Češkoslovaška vlada izkazuje udeležnikom tabora veliko naklonjenost, posebno še Jugoslovanom. Tako n. pr. brezplačno potno dovoljenje, za posebni vlak 60%, za vse druge vožnje (z orlovsko legitimacijo Pripr. odbora JOZ) pa 50% znižanje cen.

Na Svatkah pri Brnu že stoje ogromna ogrođja tribun, garderob in drugih stavb, v maju bodo nabili deske. Večino gradbenega lesa je posodilo (iz Letne) čsl. vojno ministrstvo Orlu. 20 šol v Brnu je že zagotovljenih za prenočišča, vojaštvo je dovolilo vse razpoložljive prostore in posteljnino. Izletni prostori in tribune imajo dvojni obseg ljubljanskih sokolskih.

Amerikanski katoliški Sokoli (češki in slovaški) dojdejo v Evropo že koncem maja z ladjo Rotterdam, v Pragi bodo imeli svojo informacijsko pisarno (Spalena ul. 80). Pride več sto oseb. Za telovadce je določenih 10.000 dolarjev podpore. Z njim pride v Brno tudi svetovni atlet Orel Matysek Anton.

Angleški katoliki obiščejo s posebnim vlakom pasijonske igre v Oberamergau in Prago, potem pa tabor v Brnu in Dunaj.

Francozi pošljejo štiri najmočnejša telovadna društva in več uglednih zastopnikov, med njimi dva škofa (iz Rouena in Strasbourga) in general Fetter, skupaj do 200 oseb. Mednarodnih tekem se želi udeležiti tudi italijanska katoliška telovadna zveza in društvo Spes (Mestre). Tudi Švicarji, Belgijci in Luksemburžani se udeležijo tekem in nastopov.

Slovaški Orli nastopijo v dveh velikih skupinah: Probujenje Slovaške (več sto Orlov in Orlic v telovadnem, v slavnostnem kroju in narodnih nošah, s slovaškim križem in kraljem Tater, orlom) in: Straža Tater (bataljon gorskih Slovakov v narodni noši z orlovsko čepico in valaško).

V dneh tabora se vrši v Brnu zemljedeljska razstava za živinorejo, čebelarstvo, sadjarstvo, mlekarstvo, stroje, vinogradništvo itd.

Aeroklub stavi poleg telovadišča hangar in bo podvezemal vožnje za izletnike.

Garancijski fond češkoslov. orlovske zveze (1 milijon Kč) je že skoraj poln. Do marca so nabrali zalogo 1½ vagona pšenice, 1 vagon žita, 2100 kg moke, 1000 kg sočivja itd., da ne bi nastalo v dneh tabora pomanjkanje ali druginja, ker pride v Brno do 100.000. tujcev.

Plakata sta izšla dva: mednarodni 180 × 110 cm (vzorec je že v pisarni OP v Ljubljani) in manjši slovanski (beli orel). Taborski znak (okrogel, orjak z mečem ubija zmaja, v ozadju slovanski križ, zgoraj plove k napadu orel, slog modern) se izdeluje.

Češki listi veliko pišejo o taboru, tudi o naših pripravah in o pripravah po Evropi in Ameriki.

Minister čsl. drž. železnic, starosta čsl. Orla, prof. Šramek, ki se je ponesrečil z avtomobilom, se je pozdravil in je z ministrom dr. Dolanskym že 5. marca obiskal telovadišče na Svatkah. Dela vrši 10 tvrdk. Na tribunah bo prostora za 28.000 sedežev in 40.000 stojišč.

Člani in članice brnske orlovske župe vrše brezplačno pripravljala dela, ker je ČOS proglašila dolžnost dela za Brno in okolico; kdor ne utegne, se odkupi v prid taborskemu fondu.

Ogromen bo nastop narodnih noš iz vseh delov republike, kjer so sploh doma najlepše narodne noše. Tudi mnogi naši izletniki žele pokazati severnim bratom našo narodno nošo. (Kdor nima orlovskega kroja, lahko gre v narodni noši, če je res prava in čedna.)

Slovaški orlovski odseki pripravljajo razne predmete narodne umetnosti (rezbarije, palicevalaške i. dr.), da jih podare gostom. (Naši naj pripravijo primerno zameno, n. pr. gorjuške pi-pice, znake in podobno.)

Sredi marca je prišel v Brno načelnik telovadnega društva v Mühlhausenu (ki je dobilo lani v Strasbourgu I. darilo in si priborilo zastavo francoske katol. tel. zveze), Louis Barth, da pro-uci tekmovalne vaje. Prinesel je s seboj tudi diplome in darila za naše Orle zmagovalce v Strasbourgu.

Z velikimi nastopi prične prvič letos v maju Orel v Pragi, ki pošlje v Brno tri posebne vlake za izletnike iz Prage in okolice.

»Vodnika za Brno in okolico« na 400 straneh, z 200 slikami in zemljevidi izda čsl. Orel v žepni obliki. Za naše izletnike se pripravlja knjižica o čsl. državi, ki bo podajala tudi o poti od nas na Češkoslovaško informacije. Upamo, da bo do 1. julija izšla.

Vzlic ponovnim pozivom je priglasi-nih iz Slovenije šele 336 oseb (do 5. maja). Na podlagi privoljenja predsedstva J. O. Z. (pri seji 5. maja) tem potom javljamo sklep Pripr. odbora, da se poviša priglasna svota za vse po 15. maju na novo priglašene izletnike od 1200 K na 1300 K. Ako se niti do 1. junija ne priglasijo, kdor namerava iti v Brno, vsaj s prvimi 400 K, se bo ta svota znova povišala. Priglasijo brez denarja se ne upoštevajo. Za potrdilo vplačane svote služi priglašencu poštni ček. Kdor pa vplača osebno pisarni, dobi posebno potrdilo. Kdor bo v avgustu zadržan, dobi denar nazaj. Imen priglašencev še ni treba javiti odsekom. Pri pošiljati je treba označiti le točen naslov pošiljavca in število priglasi-nih.

Naprosene so raznovrstne ugodnosti in olajšave pri raznih pristojnih uradih (n. pr. dovoljenje za izlet vojnoobveznim osebam, olajšave potnih dokumentov, carinskega pregleda, znižanje voznine na državni železnici itd.). Ker glede potnih dokumentov še ni gotovo, če ne bo treba fotografije, naj si vsak izletnik pripravi 2 sliki (nena-lepljeni, mali, preprosti). Za skupno prehrano bo treba vzeti s seboj žlico, vilice in nož, najbrž tudi jedilno posodo (kovinasto, vojaško ali slično). Kdor ima pelerino, naj jo vzame s seboj, ako bi slučajno kateremu ne zadostovala vojaška odeja na ležiščih.

Kdor bo hotel bolj komodno živeti, bo rabil več čl. kron. Ako si jih sam težko preskrbi, naj pravočasno (kadar je ugoden tečaj) pošlje denar, ki ga želi zamenjati. Pripr. odboru z izrečno označbo = v zameno za čl. krone (ozir. za nemško-avstr. krone). Majhne svote (do 50 č. K) bo nekaterim blagajna Pripr. odbora prve dni avgusta brez napovedi lahko zamenila. Vendar bo ugodneje dobil čl. ali n. a. krone tisti, ki ne odlašaja menjave na zadnji teden, ker denarni zavodi nimajo dosti denarja in je za menjavo treba posebnega dovoljenja. Tudi se nadrobno dražje plačuje. Pot. prehrana in stan ter nekatere vstopnine pa so plačane z 1200 K in to revnim izletnikom zadostuje!

Kdor še ne ve, bo li mogel v avgustu iti z nami, naj se prihlasi; če bo potem res zadržan, dobi denar nazaj, sicer ga bo odlašanje drago stalo!

Nekateri izletniki žele iti po taboru v Prago in dalje k pasijonskim igram v Oberammergau na Bavarsko. Kdor pa bi rad tja in nazaj potoval s skupnim vlakom, ki odide iz Ljubljane ob polpetih v sredo 9. avgusta (iz Zagreba se posebni vozovi priklopijo zadnjemu vlaku Zagreb—Zidani most, ki doseže še vlak Ljubljana—Brno) in iz Brna odide v torek 15. avgusta v noči, bi mogel gledati Prago v petek in soboto (vozil bi se tja in nazaj ponoči za pol. ceno).

V Užhorodu in Mukačevu sta osnovana prva dva rusinska orlovska odseka.

Na mednarodni telovadni akademiji (14. avgusta zvečer v Brnu) nastopi Č. O. S. z 2 nastopi članic. 1 naraščaja in 1 članov. Orl. razstava se udeleži tudi J. O. Z.

Sbornik Č. O. S. (VI. zv. stran 4) objavlja 10 zapovedi za tabor: Delaj, kakor čebela — ne bodi trot, vadi redno, pripravi kroj, bodi točen v vsem, discipliniran, obnašaj se brezhibno, bodi skrben in zmeren, dober katoličan, čuvaj povsod čast Orla.

Berite večkrat vsa Poročila v Mladosti! Htite s pripravami. Skrbite, da bo vsak odsek v Brnu zastopan kar najbolje. Mislite, kaj vse boste potrebovali. Priglasite se pravilno.

Ljubljana, 6. maja 1922.

Za Pripr. odbor za Brno 1922:

Jernej Hafner, t. č. načelnik.

Okrožne tekme se bodo vršile od 28. maja do 25. junija vsako nedeljo. Poskusne tekme pa se bodo mogle le v večjih okrožjih izvesti.

Telovadni tečaj za Orlice se je vršil od 18. do 22. aprila v Ljubljani, Ljudski dom. Udeležba in uspeh sta bila dobra.

Telovadni tečaji v aprilu so se vršili v: Radovljici, Vel. Laščah, Št. Pavlu pri Preboldu, Trbovljah, Ormožu, Konjicah, Šmárju pri Jelšah, Celju, Mariboru in Vrhniki.

V Brnu bo cel junij nastopal Sokol in pokazal, da ih još ima.

Vojaške tekme v skoku, teku na 200 m, metanju granate, prostih vajah in vztrajni hoji s pol-

no opremo na 100 km so izvedli v marcu v več garnizijah na Češkoslovaškem.

Soc. demokratski telovadni odseki obstoje v naši državi v 4 krajih: Ljubljani, Mariboru, Celju in na Jesenicah. Večina soc. demokratov in komunistov pa je ostala zvesta Sokolu, ker je večje njihovo nasprotstvo do vere in Cerkev, kakor pa do buržuazije.

Narodni socialisti so po večini boljši sokolski telovadci in delavnejši člani.

Telovadba in sport je obvezni predmet v amerik. bogoslovnih.

Sportni stadion (stalni) so 1. maja otvorili na Letni pri Pragi.

Visoko šolo za telesno vzgojo snujejo po zgledu Berlina na Dunaju.

>Orlice< se imenuje priloga čl. katol. ženskega lista >Eva<. Uprava: Olomouc, Wilson nám. 16.

Za avtonomijo Orla na Slovaškem se trudi-jo: madžaroni, ki jih boli češkoslovaško ujedinje-nje; močni avtonomistični politični tok na Slovaškem; omladinci, ki bi radi Orla podredili om-ladinski zvezi. Orlovski voditelji upajo, da do od-cepitve Slovakov od Č. O. S. ne dojde.

Petorici članov vadit. zbora Č. O. S. je dode-ljena naloga, da izvršuje nujne naloge, za katere je celotni vadit. zbor prepočasen. Petorico vodi br. prof. Dostál.

Novo tehnične publikacije Č. O. S.: Brošura o poslovnih knjigah v odsekih, 1 Kč. — Proste vaje (Fr. Riegl) 5 Kč. — Telesna vzgoja (prof. Dostál) 5 Kč. — Sbornik Č. O. S. (VI. zv. 1922, 82 strani), ki obsega navodila in vaje za tabor v Brnu ter tekmovalni red za mednarodne tekme. Natančnejše poročilo glej v Vaditelju!

Zdrženje kmečke omladine (češkosl.) je ime-lo svoj občni zbor 17. marca (petek) na Velehradu Zbralo se je 326 delegatov in 84 gostov. Maševal je nadškof dr. Stojan. Podali so pregled dela (knjižnice, setanki, javni nastopi, duhovne vaje v 136. društvih, predavanja, izleti), o organizatorični statistiki pa so molčali, ker jim Orel jemlje teren.

Češki učitelji tepejo učence, ki prosijo, naj bi smeli moliti pred poukom.

Češki Orli-dijaki pogumno nastopajo proti odstranitvi križa iz šol in trpe vsled tega kazni.

O orlovski telovadbi piše Les Jeunes d'Al-sace (št. 16. 1922) v spisu >Razne metode telesne vzgoje<, da izbira najboljše iz vseh obstoječih siste-mov in podreja telesno vaje katoliškemu ide-alizmu; vse vaje prepaja in nosi misel.

Duhovne vaje je opravilo zadnje dni Velike-ga tedna 200 članov mladinskih društev (tudi te-lovadni) v samostanu Koenigshoffen na Alza-škem. Končali so jih na Velikonoč s skupnim sv. obhajilom, ki ga je delil njihov škof.

Strasbourgani bodo nastopili s celim siste-mom svoje telovadbe 2. julija pred vojnim mini-strom Francije g. Maginotom in šefom državnega urada za telesno vzgojo g. Pathe. Tako se fran-coska vlada zanima za katoliške telovadce.

Izlet Francozov v Brno po sklepu seje F. G. S. P. F. 4. aprila organizira predsednik Alzačanov g. Biecheler. (Les Jeunes 1922, pag. 283, št. 62.) Vozni čas znaša: Paris—Strasbourg 10 ur, Stras-bourg—Praga 19 ur, Praga—Brno 6 ur 35 min. Stane pa vožnja v 3. r. Strasbourg—Eger (600 km) 5 fr. 50 c., Eger—Brno (611 km) 24 fr. 50 c., tja in nazaj 60 fr. Za nemški in češkoslovaški vi-zum je treba šteti 20 fr. Prehrana in stan (skupna) bo stala Francoze za pet dni 32 fr. Torej bodo Alzačani shajali s 112 fr (okrog 2300 K jugsl.). Naši izletniki pa so v Strasbourg samo za hrano morali plačati toliko. Francoski delavec bo torej plačal enega tedna pokrila vse stroške izleta.

Telovadska statistika. V Lipskem nastopi 22.—25. jul. okrog 15.000 telovadcev in 5000 telovadk na mednarodni soc. dem. telovadski slavnosti. — Nemški Turnbund šteje v 10.586 društvih 1.167.651 članov, 174.825 višjega in 172.885 nižjega naraščaja ter 117.687 članice s 85.728 naraščajkami. Mnogo društev ima nad 1000 telovadcev. — Češki Nemci imajo svojo telov. zvezo, ki šteje v 729 društvih 75.562 članov, in 7703 članice. V juniju nastopi ta zveza v Chomulovu. — Češkosl. Sokol obhaja 60-letnico z 2206 društvi in 784 odseki, ki imajo 360.000 članov, 100.000 višjega in 180.000 nižjega naraščaja. — Socialisti čl. imajo v 1600 društvih 110.000 članstva; komunisti, ki so se od njih ocepili, ne dosti manje. Če prištejemo še Orle (120.000), zelo obledi sokolska vsenarodnost.

»Mladost« (glasilo hrv. katol. omladine). V febr. je izšla 1. štev. hrv. »Mladosti« II. l. Izdaja jo Hrv. katol. nar. savez v Zagrebu, ki je centrala kat. društvenega življenja na Hrvati, v prvi vrsti za hrv. orlovske odseke. Na uvodnem mestu ima ta številka poziv katolikom Jugoslavije, ki ga je izdalo predsedstvo čl. Orla in ki ga je že tudi pribčila slovenska »Mladost« in vse naše časopise. Kakor v Ljubljani za Slovenijo, tako se je tudi v Zagrebu osnoval »Pripravni odbor za Tabor u Brnu«, ki ima nalogo, da izvede med Hrvati podrobno organizacijo za II. slov. orlovski tabor. — Uredništvo je uvedlo z novim letnikom v svoj list tudi novo rubriko: Orlovski pokret. V njej približuje na prvem mestu plamenič članek J. Pratarca, omladinca, kako potrebna je Orlu pobožna molitev, dalje prinaša: I. poglavje »Zlate knjige« z razlago, oceno I. štev. slovenske »Mladosti« in pa poročilo orlov. akademiji društva »Kačić« v Zagrebu na Svečnico t. l. V rubriki »Iz života in svijeta« prinaša poleg mnogih zanimivih vesti tudi s toplim srcem pisano poročilo o izletu kmetov v karlovške okolice v Slovenijo 1921. ki ga je vodil dr. Ciril Brajš in so se udeležili med drugimi tudi bogoslovci iz Dalmacije. Poleg Ljubljane in njenih zanimivosti so posetili Domžale, Kamnik, Šmarco, Homec in Mengeš. Udeleženec tega izleta, ki je napisal to poročilo, pravi, da so se izletniki vrnili v svojo domovino z veselimi spomini ter da ne bodo nikoli pozabili one lepe sloge med duhovščino in narodom, ki so jo opazili med našim narodom. To privrženost, pravi dalje, pa si je duhovščina stekla samo z najvestnejšim izpolnjevanjem svoje službe in pa z neumornim delom za narodni napredek na gospodarskem in prosvetnem polju. — Organizacijski del glasila je posebno zanimiv, ker iz njega odseva podrobna slika o sodobnem stanju orlovstva širom Hrvatske. — Pouku in zabavi je namenjenih tudi nekaj leposlovnih črtic in 2 pesmici. — Da se medsebojno čimnajbolji seznamimo in podpremo, toplo priporočamo vsem odsekom, kakor tudi vsem premožnejšim bratom, da naroče za svoje knjižnice tudi hrv. »Mladost«. Naroča se pri upravi v Zagrebu. Kaptol 27, pošt. pretinac 109. Stane 32 K za celo leto in izhaja mesečno. J. S.

Lepe besede. Policaj John Ryan iz Chicago je izvedel, da so tatje v glavnem uradu Tiskarske unije (Typographical Union) in da odpirajo veliko »safe« (wertheimerico), kjer je bilo ono noč shranjenih nad 43 tisoč dolarjev. Štirje splošno znani roparji so bili pri delu. To je vedel policaj Ryan. Vedel je tudi, da so to divji ljudje, ki jim je človeško življenje toliko vredno, kakor življenje mačke. Kljub temu pa je sam šel nadnje in jih v resnici nadvladal vse. Vsi so pod ključem. Chicaški dnevnik Tribuna ima razpisano mesečno nagrado sto dolarjev za najbolj hraber čin kakega človeka v Chicago. Tako je za mesec maj ta policaj dobil to

nagrado. Ko je sprejel nagrado, je rekel: »To ni storila toliko moja hrabrost, kakor moje veliko zaupanje v molitev in božjo pomoč. Ti roparji so imeli pri sebi toliko nitroglicerina, da bi bili lahko pol Chicago razstrelili. Da sem jih mogel vjeti, ne da bi bil ranjen, je v resnici čudež. Jaz imam navado, da vsak večer, preden odidem na svojo nevarno službo, poklekнем pred svojim domačim hišnim oltarčkom in s svojimi otročiči pomolimo za varstvo božje v moji nevarni službi. Tej molitvi pripisujem, da se mi ni nič hudega zgodilo.«

Kitajski milijonar — goreč misijonar. Dne 8. jan. 1920 je papež Benedikt XV. odlikoval kitajskega milijonarja Jožefa Lopohongu z redom sv. Gregorja. Zakaj? — Lopohongu, rojen v Šanghai, je res skozinsko katoličan, na znotraj in na zunaj. Ustanovil je bolnišnico, ki obstoji iz 12 dvonadstropnih in več enonadstropnih hiš; v njej se zdravi 1400 bolnikov. Še v nekaterih drugih mestih je ustanovil podobne zavode, večinoma na lastne stroške. Tamkajšnjim katoličanom in misijonarjem je v vsakem oziru v veliko pomoč. Verske dolžnosti opravlja z največjo vnemo. Večkrat tudi streže pri sv. maši. — Posebno vnet je za misijonsko delo. Sam se vozi s svojim avtomobilom po mestu in poučuje pogane v krščanskih resnicah. Za vsak slučaj ima stalno pri sebi steklenico z blagoslovljeno vodo, da lahko v sili krsti. Eno samo leto je krstil okoli 1600 poganov. — Lopohongu je tudi pri poganih jako priljubljen. — Ko bi nas Lopohongu kdaj obiskal in videl naše še nedozidano misijonišče v Grobljah, bi gotovo segel globoko v svoj žep in privrgel, kar še manjka.

Stare novice iz Amerike. Je temu malo več kot sto let, ko so zločinca, Collot de Herbois po imenu, ki je tekom francoske revolucije dal mnogo nedolžnih umoriti, odpeljali v francosko kazensko naselbino v južni Ameriki. Cayene. Tu je nana gloma zbolel, v svojih blečinah je obupno klical Boga na pomoč. »Moj Bog, ali bi bilo mogoče, da bi mogel jaz upati v odpuščanje grehov?« Vojak, ki ga je stražil, ga je vprašal: »Kaj pa kličeš sedaj Boga na pomoč, če si ga prej samo zasramoval in tajil?« Nesrečnež pa je rekel: »Priatelj, moja usta so goljufala srce, ko sem Boga tajil.« In neprenehoma je prosil: »Pripeljite mi koga, da mi bo pomagal, da bi me rešil strahu, ki me žre!« Poslali so po duhovna, toda predno je prišel ta, je nesrečnež umrl. Kakršno življenje, taka smrt!

* * *

Neki zavod za slaboumne je prišel vladni uradnik nadzorovat. Bil je »svobodomislec«, »naprednjak«, »razsvitljenec«. Hotel se je norčevati iz neke sirote in jo vprašal: »Ali bi ti tudi rada prišla v nebo?« Sirota je odgovorila: »Seveda.« »Kaj pa boš delala tam, ko si vendar tako neumna.« Otrok za trenutek ni vedel kaj odgovoriti, potem pa je pokleknal na tla, spel roki in začel moliti: »Klanjam se ti, Najsvetejša Trojica, in te hvalim na večno...« Uradnik ni rekel besede več in je osramočen odšel.

Kaj pravi maršal Foch o vodi! V Severni Ameriki je zmagalo abstinenčno gibanje; prepovedali so s postavo piti in prodajati alkoholne pijače. Ko je potovač lansko leto Foch po deželi, so Amerikanci z zadovoljstvom opazili, da tudi ta slavni zmagovalec pije le vodo.

Foch je sedel pri mizi med poslaniki in diplomati zunanjih držav, katerim Amerika ne brani piti, kar pozele. Ko so se nekateri že malo opili, začne Fochov sosed izpraševati maršala, kako je dosegel končno zmago v svetovni vojni. »Vi ste slaven, velik človek. Povejte mi, kako ste se povzpeli do te višine?«

Fochu je presedala sitnost poslanika. Pokazal je na kozarec vode pred seboj in je rekel: »Pil sem tole, dragi gospod!« ...

Blagoslov samote in zapuščenosti. Tudi pri nas včasih slišimo, da kdo prestopi iz rimskokatoliške Cerkve k protestantom ali — danes je pri nas bolje! — k razkolknikom. Skoro vedno je vzrok materialna korist (ženitev, služba itd.), dočim k naši veri prestopajo ljudje po dolgoletnem razmišljanju o resnici in trpe vsled prestopa navadno le materialno škodo.

Žid Ulimo, mornariški častnik v Franciji, je med vojno izdajal Nemcem vojaške skrivnosti za denar, kakor nekdanj žid Dreyfus. Ko so mu prišli

na sled, so ga, prav kakor Dreyfusa, odvedli v dosmrtni zapor na Hudičev otok (ob južni Ameriki, v Atlantu).

Razun dveh stražnikov ni ta izdajalec videl nikoli žive duše. V zapuščenosti je začel razmišljati tudi o veri in je prosil pismeno apostolskega vikarja kolonije Guyana za take knjige. Vikar mu je poslal poleg drugih tudi katekizem in Duhovne vaje sv. Ignacija.

Skoro tri leta je žid Ulimo čital in mislil, nato pa je prosil za sv. krst. Postal je katoličan in je izjavil: »Če bi bil preje vedel, kar vem zdaj, nikoli bi ne bil na Hudičevem otoku.« — To poroča liberalni »Le Matin«.

Dvoje pisem in odgovor.

Od nekod: Upravi »Orliča«. — Oglašamo se zopet novi naročniki. Odkod pač? Glas prihaja iz kraja, kjer smo prav pred kratkim ustanovili naraščaj, imamo pa že nad 40 dečkov. V našem kraju je leta in leta spalo društveno življenje in je bil že skrajni čas, da nekaj storimo.

Obenem z orlovskim odsekom smo takoj mislili na naraščaj, saj smo po pravici prepričani, da je za bodoči razvoj odseka še bolj važen, nego članstvo samo.

Ali kaj bo naraščaj brez lastnega glasila? Danes ima že vsak razred skoraj po vseh šolah svoj list, vsak stan, ki se le malo razlikuje od drugega, ima svoje glasilo — Orliča pa naj bi ga ne imeli? Zato so si tudi naši naraščajniki takoj zaželeli svojega lista. Zbrali so naročnine za 15 izvodov, jaz pa v njihovem imenu toliko listov naročam. Prav v kratkem se oglašimo zopet z novim naročilom. Dobro, da je list tako po ceni, drugače bi šlo težko, ker smo ubogi.

Ravno danes mi je prišel v roke od OP izdani načrt za naraščajske ure. Za nas ne pride skoraj nič v poštev, ker sem kot vaditelj naraščaja že dosedaj približno tako ravnal. Posrečilo se mi je, da sem napravil vsako uro zanimivo in privlačno. Dečki komaj čakajo telovadne ure in vneto, strastno agitirajo pri drugih, da jih je vsako uro več pri telovadbi.

Oprostite, da sem danes nekaj več načel, saj vem, da nimate časa z vsakim dopisom se posebej ukvarjati ali celo odgovor pisati. Bom pa drugič bolj stvaren! Bog živi!

K. L. dijak, vaditelj.

Odgovarjam samo na zadnji konec. Tvoj dopis se mi zdi tako zelo stvaren, da ga pošiljam v »Mladost«. Je lep utrinek mladostnega orlovskega navdušenja, obenem pa pouk in spodbuda bratom po širni domovini, zlasti tistim, ki rajši »jamrajo« nego delajo ... Bog s Teboj!

Od drugod (kjer so prejeli skozi osem mesecev 20 številčk »Orliča«, ne da bi ga bili vrnili ali plačali): Upravi »Orliča«. — V dopisnici z dne ... ste zapisali stavek: »Prosimo nujno, ali je pri vas kakšen človek, ki pozna malo orlovske discipline?« — Odgovarjamo, da ga ni, kakor marsikje ne, ko gre za to, da je treba odriniti denar. Moje mnenje in mnenje vseh odsekov po deželi je, da dela centrala s prevelikim aparatom. To stane preveč denarja, da na deželi kmalu ne bomo zmogli. Zato bo marsikje odsek zaspal — na škodo dobre organizacije. Posamezniki pa tudi ne bomo mogli zmagovati stroškov za vse društvo. Prosim, »Orliča« ne pošiljajte v tolikem številu, saj veste, da smo preobloženi z delom in ne

utegnemo odgovarjati ali pošiljati nazaj. Sploh hočemo »Orliča« naročiti prostovoljno, ne usiljeno.

Udani (podpis nečitljiv).

Odgovor od zadnjega konca proti prvemu. »Prostovoljno«. — Zelo prav! To nam je všeč. Ne utegnemo pa odgovarjati ali celo vračati »Orliča«? Če bi bili pri prvi pošiljavi prečrtali naslov, napisali »Nazaj!«, vrgli na pošto, bi morda šlo z vsem aparatom vred 5 sekund Vašega dragocenega časa — denarja pa ne en božjak! To je vse, kar smo v Vaših razmerah od Vas zahtevali. Če človek res ne more, pač ne more, pa mir bodedil! Da ste pa kljub vsej nemožnosti končno dobili denar in čas za dopis — pri Mohamedovi bradi! — ni naša krivda!

In to Vaše mnenje o prevelikem aparatu! Pred vsem to nikakor ni mnenje vseh odsekov! Ne, ne! Ravno vsled tega aparata odseki krasno napredujejo. Pri Vas bi pa radi imeli samo tako zavoljo lepšega nekaj organizacije, čeprav ne popolnoma zares? Dajte no malo preuhtati, kaj je sploh organizacija! Kjer ni aparata, kjer ni žrtve, kjer ni življenja z organizacijo vseh (ne enega za vse!) tam »se organizacije gredo!« In kjer se organizacije gredo, naj le zaspe, to ne bo celoti na škodo, ampak na veliko korist — mi se pa res ne gremo organizacije, ne igramo se z njo, prav resno mislimo o njej.

Vaš odgovor, da ga ni pri Vas človeka, ki bi poznal malo orlovske discipline, je jasen. Hvala zanj! »Orliča« si bo pač moral poiskati nagrado za nemajhne žrtve ljudi, ki imajo z njim opraviti, v krajih, odkoder prihajajo pisma z vsebino predstojedečega. In takih krajev ni malo! To je tolažba in vir poguma, ne toliko za nas — saj smo od danes do jutri! — ampak za organizacijo in ves njen aparat ... Bog živi njo in Vas! Notus.

Moravče.* Vzglede orlovske organizacije in njena po življenju koprneča težnja potegnili nas je za seboj. Zahotelo se nam je vstajenja, življenja. Čeravno je hudo, a interesi našega odseka so nujno zahtevali, da se brezobzirno iztrgamo brezobzirni samovolji in nezmožnemu absolutizmu, ki se ni morda kopičel v zakrknjenem odboru, marveč v eni sami osebi, iz okov. Morda bo komu, bodisi, da mu manjka razsodnosti, bodisi pa, da je preveč oseben in nemožat, to dejstvo zoprno dirnilo na uho, vendar životarjenje, v katerega je, čisto naravno kajpada, vsemu napredku in proevitu nasprotujoča vojna pritirala celotno orlovske organizacije in k kateremu je bil navidezno, hvala

* To zelo zanimivo sestavljeno poročilo brez vsake izpremembe, računajoč na njega vzgojni vpliv in poučne uspehe, vsem dopisnikom v bodrilo, priobčuje — urednik.

Bogu, obsojen orlovski odsek v Moravčah tudi še tedaj, ko se je po vsej slovenski domovini poživljala orlovska ideja, jasno dokazuje istinitost moje trditve. Toda na srečo so se iz vojne še vrnili fantje, kojih duševnih sil in hrepenenja po kulturnem napredku ni še ugonobila v goli materializem vodeča bojna sila, fantje, ki so v sebi še čutili življenja in tem se je pridružila vrsta sicer mladih, tupatam celo razigranih mladeničev, v kojih dušah je plapolal ogenj še neoskrunjenega idealizma. Tako sta se močno strnili na eni strani krepka in preizkušena volja še predvojnih delavcev v našem odseku in na drugi strani čisti idealizem v krepki tvorbi, ki je dvignila naš odsek k novemu bujnemu življenju, ki obeta biti še bujnejše. Tedaj pa smo se ne stopnjema, temveč na mah znašli sredi nalog, ki nam jih je nalažala celokupna orov. organizacija in za katere nas je navduševala prostovoljno sprejeta dolžnost in čast orlovska. Bodi mi torej dovoljeno, da samo enostransko odgovorim, kako smo v drugem letu našega vsaj imenovanja vrednega dela še odzvali skupnim težnjam in nalogam, enostransko pravim, namreč v organizatornem oziru. S 3. aprilom smo zaključili drugo sezono fantovskih večerov. Bilo jih je 14. Da nisimo povsem zadostili določenemu številu, menim, bo že opravičljivo, ker so naš ovirale od časa do časa razne skupne potrebe, dalje pa tudi nastopajoče neprilike, med temi osobito februarjevo in marčevo vreme. Sicer se pa delo ne meri po številkah, marveč po sadu, ki ga obrodi. Kakor smo lansko leto, hoteč se docela seznaniti z načeli orlovske organizacije in njenimi nalogami, do golega obdelali »Zlato knjigo« in »Poslovnik«, smo se v letošnjem nizu predavanj že lotili docela aktualnih ali vsaj privlačnejših vprašanj, bodisi na podlagi Osnutkov ali pa prostih. Bila so torej sledeča predavanja: 1. Zgodovina srb. krone in vladajoče rodovine Karagjorgjevičev; 2. Knjižnice, njih postanek in pomen za ljudsko izobrazbo; 3. Orlovska ideja in njena vzvišena naloga; 4. Kulturni pomen Miklavževega večera; 5. O uvozu in izvozu (Osnutki); 6. Sola in njeni odnosi do staršev, Cerkev, naroda in države (Osnutki); 7. Zgod. slovan. narodov v VIII., IX., X. in XI. stoletju ter nenarodnost in nepoznanje slovan. knezov in vladarjev svetovne politike in papeštva kot državotvora. 8. Npravna načela v javnem življenju (Osnutki); 9. Zgodovina cerkv. države; 10. Zavarovanje (Osnutki); 11. Suženstvo ali onečaščenje človeka v poganstvu; 12. O ustroju in namenu »Rajfajzovk«; 13. O pomeni in namenu organizacije »Prerod«; 14. Boj nenaravnosti in pijančevanju. — Poleg glavnih predavanj bilo je še 12 stranskih, katere so sestavljali in prednašali člani odseka sami. Namen le-teh je bil trojen: a) da se člani čimprej navadijo nastopa; b) da kar najbolj čitajo skupno glasilo »Mladost« (mnogo teh predavanj namreč je bilo sestavljenih prosto po spisih in člankih v »Mladosti«), in c) da se sploh navadijo knjige in povesti čitati in ne, kakor pravimo, požirati. Namen, ki si ga je pred začetkom fantovskih večerov stavil odbor, je bil na splošno dosežen, v koliko je pa posameznik izmed članov v kateremkoli oziru napredoval, pač sam najbolje ve. Vsak, kdorkoli je le hotel in kdor čuti v sebi le trohico napredka, bodisi v vzgojnem, bodisi v intelektualnem oziru, si bo lahko odgovoril na tupatam stavljeno vprašanje: Čemu pa naj hodim k fantovskim večerom? Kar se pa tehničnega dela tiče, pa naj za danes omenim le toliko, da vsa čast bratoma načelniku in vodji naraščaja, ki skušata s svojo požrtvovalnostjo in neumorno delavnostjo dvigniti odsek do kar mogoče visoke stopinje. Treba pa je vpoštevati, da spričo komaj začetega dela in mladih moči, ki se morajo za tehnično delo v orlov. organizaciji šele vzgojiti in na drugi plati vsled

pomanjkanja prepotrebni sredstev in orodja, s katerim že mnogi odseki razpolagajo, je pot v tem oziru mnogo počasnejša, a zanesljiva. Računajoč s temi dejstvi pa upam, da se bo tudi naš odsek ob letošnji okrožni prireditvi dne 9. julija, če Bog da, svojim razmeram in močem primerno izkazal, odklanjajoč vsako zahvalno pesem, ki so jo nam »pomotoma« prisodili ob lanski 10-letnici naši »iskreni prijatelji« vis-a-vis, marveč želeč si krepke pobude vsebujoče koračnice na poti v »neba višave« Bog živi!

M. B.

Jesenice. Sklenili smo, da pošljemo 12 članov v Brno. Ker pa nam primanjkuje sredstev, smo začeli prirejati v ta namen po okrožju akademije. Dne 25. marca popoldne smo priredili pod vodstvom br. Klinarja akademijo v Gorjah, ravno isti dan zvečer na Bledu in v nedeljo, 26. marca pa na Dovjem. Povsod se je akademija dobro obnesla. Posebno velik naval je bil na Bledu; vršilo se je vse v redu, le par nasprotnikov se je z izizvanjem osmešilo.

Gladbeck (Westfalen, Nemčija). — Novi bratje. Kdo je pričakoval, da se bo v sredi mogočnega tujega naroda, med fabrikami in dimom, ustanovil naš slovenski Orel. In vendar smo dočkali ta veseli dan, ki smo ga že dolgo pripravljali, letošnje belo nedeljo. Sesli so se v Gladbecku fantje iz vseh slovenskih kolonij, med njimi smo opazili tudi brate Hrvatje iz Kölna. Ta dan ostane vsem slovenskim fantom, ki smo se čutili dosedaj v tujini zapuščeni, v neizbrisnem spominu. Po krasnih, navdušenja polnih besedah našega organizatorja, gospoda Filipa Terčelja, smo izvolili odbor za vse odseke v Ruhrskem ozemlju. V predsedstvo Orla so bili izvoljeni bratje: Blaž Zupančič (načelnik), Alojz Pobljšaj (podnačelnik) in Pavel Šular (tajnik). Istočasno so zborovale naše slovenske Orlice, ki so si konstituirale naslednji odbor: Burnik Eliza (načelnica), Dobrauc Micika (podnačelnica), Kolčan Micika, tajnica. — Voditelji odsekov bodo šli v Düsseldorf, da se tam v centrali nemških katol. mladinskih društev izurijo v vodstvu organizacije. Zastopnice Orlie pa obiščejo v isti namen centralo nemške katol. dekliske zveze v Bochumu. Upamo, da bomo z božjo pomočjo ravno potom mladinske organizacije rešili našo slovensko mladino, ki je izpostavljena verski in narodnostni nevarnosti. Zaupamo v Boga in v pomoč bratov iz domovine ter kličemo vsem orlovski: Bog živi! — Za Zvezo katoliških slovenskih društev v rensko-vestfalskem industrijskem okraju: Jožef Dobrauc, tajnik, Landstrasse 40, Gladbeck (Westfalen, Nemčija).

(28. maja pride večje število izletnikov iz Westfalije v Ljubljano in Rajhenburg. Člani in članice iz Ljubljane in okolice naj bi jih šli na postajo pozdravit. Ur.)

Stavbno podjetje

Ivan Ogrin

Ljubljana, Grubarjevo nabr. 8. Telefon 426.

Prevzame vsa zidarska in druga stavbna dela.

Izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune.

Delo solidno. Primerno nizke cene.